

POSLOVNI USPEH V LETOŠNJEM TRIČETRTLETJU

Po tričetrletnem obračunu že lahko realneje ocenjujemo letošnje poslovanje.

V KMETIJSKI PROIZVODNJI dosegamo letos ugodnejše finančne uspehe predvsem zaradi velikega porasta cen kmetijskih pridelkov. Letina pa letos ni bila kaj prida. Zaradi velike moče in toče je pridelek hmelja slab, veliko slabši kot smo ga po izgledu hmeljišč pričakovali. Kot kaže, ga bomo letos nabrali le dobrih 2.100 ton namesto 2.500 ton. Deževje je povzročilo tudi slabšo kakovost krme, ki pa je je precej. Spomladanska slana je pobrala večino pridelka jagodičevja. Slana in škrlup sta zmanjšala tudi pridelek sadja. Nekoliko uspešnejša je živinoreja. Mleka je 20 % več kot lani, goveda enako kot lani, prašičev 5 % manj, piščancev pa 9 % manj.

ŽIVILSKO INDUSTRIJO najbolj tarejo nesorazmerja med naraščanjem cen surovin in zamrznjenimi cenami izdelkov. Dohodek predelovalnih dejavnosti je zato znatno nižji, ponekod pa je celo izguba.

Odkup živine je za 20 % večji, prodaja mesa približno enaka lanski, proizvodnja mesnih izdelkov se je povečala za 60%! Odkup mleka je za 16 % večji, prodaja konzumnega mleka se ni povečala, pač pa prodaja mlečnih izdelkov. Proizvodnja in prodaja sokov in gaziranih pijač se ni bistveno povečala. Proizvodnjo močnih krmil so zaradi visoke cene koruze omejevali in je 7 % manjša kot lani.

ODPREMA HME LJJA je letos 19 % manjša od lanske. Zato pa smo letos poleg hmelja uvozili tudi hmeljski ekstrakt.

PRODAJA JABOLK iz Hladilnice je bila letos za 61 % večja od lanske.

Obseg poslovanja v STROJNI POSTAJI je večji le v kovinarski dejavnosti, znatno pa je upadel v mehanični delavnici, pa tudi buldožerskih ur je bilo narejnih 9 % manj.

Obseg GOSTINSKE DEJAVNOSTI je po številu obrokov manjši od lanskega. Promet UVOZNO-IZVOZNEGA oddelka je za 30 % večji, promet NABAVNO-PRODAJNEGA pa se je več kot podvojil.

IZRABA NAŠIH PROIZVODNIH ZMOGLJIVOSTI je še vedno naša šibka točka. V kmetijski proizvodnji ni zadovoljiva le deloma zaradi vremenskih razmer! Tehnologija pa še ni na taki višini, da bi s pridelki bili zadovoljni. Nekoliko se je popravilo stanje v Mesninah in Hladilnici, poslabšalo pa se je v Mešalnici, Gostinstvu in Hme-zadu. Nobenega napredka ni v Vitalu.

Nesorazmerno narašča ŠTEVILO ZAPOSLENIH v Vitalu in Gostinstvu, glede na zastoj oziroma upadanje obsega proizvodnje.

Poslovni rezultati podjetja za 9 mesecev (v milijonih din):

	1971	1972	72:71
Celotni dohodek	407,2	490,5	120 %
Porabljena sredstva	362,8	430,6	119 %
Dohodek	44,3	59,0	135 %
Pogodbene obveznosti	7,3	11,0	152 %
Zakonske obveznosti	2,0	3,5	174 %
Osební dohodki	30,0	38,5	128 %
Dobiček	5,0	6,8	136 %

Na splošno so finančni rezultati še kar ugodni. Izredno močno naraščajo pogodbene obveznosti zaradi skoraj enkrat višjih stroškov obresti in bančnih stroškov.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Lepa jesen je omogočila hmeljarjem, da so pripravili hmeljišča na zimski počitek

DELO SAMOUPRAVNIH ORGANOV

Odbor za splošne zadeve je imel 11. sejo 27. 10. 1972.

Obravnaval je naslednje zadeve:

1. Potrdil je poročilo o izvršitvi sklepov zadnje seje.

2. Sprejel je predlog za spremembo 268. in 269. čl. Statuta in predlog za spremembo 74. čl. Pravilnika o delitvi osebnih dohodkov.

Besedilo sprememb smo dostavili vsem SOZD in vodstvom družbeno-političnim organizacijam, da v skladu s predpisanim postopkom za spremembo splošnih aktov organizirajo razpravo med člani delovne skupnosti in do 25/11-1972 pošljejo eventualne pripombe.

3. Odbor je obravnaval poročilo pripravljalnega odbora o obračunu stroškov srečanja kolektiva za 22. julij 1972. Ugotovili so, da so stroški znatno višji (119.752.— din) od planiranih (67.680.— din). Ugotovijo upravičenost takšnih stroškov in sklepejo, da se pokrijejo iz drugih postavk skupnega sklada skupne porabe, ki ne bodo po programu porabljene.

4. Obravnavali so poročilo o izvršenih investicijskih popravilih na počitniškem domu v Crikvenici in Golteh.

Planirana sredstva za to so znašala 190.661 din. Obračun za Crikvenico pa znaša 178.013 din. Odbor je poročilo in obračun potrdil.

Za dom na Golteh je bil naročen zunanji zaščitni premaz, ki je že izvršen. Stroški znašajo 5.430 dinarjev, ki se krijejo iz dohodkov najemenine za ta objekt.

Za nadaljnje koriščenje doma na Golteh je odbor mnenja, da se še vnaprej odda v najem pod podobnimi pogoji kot do sedaj.

5. Odbor je obravnaval informacijo o pripravah za izvedbo referendumov za združenje zdravstvenega varstva delavcev in kmetov.

Imenoval je 6-članski akcijski odbor za koordinacijo priprav v podjetju.

6. Obravnaval je predlog komisije za družbeni standard, da naj bi pri novogradnji stanovanj sodelovali s financiranjem tudi interesi za stanovanje, kakor tudi druge delovne organizacije, pri katerih je zaposlen zakonec.

Odbor je v načelu podprl predlog vendar je potrebno za konkretno izvajanje določil kriterije, dvolastništvo — kadar sovlaga druga delovna organizacija — in druge probleme.

2. Odbor za poslovne zadeve je imel 22. sejo 17. 11. 1973 in obravnaval:

1. Potrdil je poročilo o izvršitvi sklepov zadnje seje in sprejel informacijo o razgovorih za integracijo KK Sevnica h KK Hmežad.

2. Odbor je obravnaval poročilo o 9-mesečnem poslovanju in ga potrdil.

Širše poročilo o tem je posebej objavljeno.

3. Komisija, ki je bila imenovana na 20. seji, je podala poročilo o dosedanjem poslovanju DE Vital in predloge sklepov za izboljšanje.

Po široki razpravi je odbor sprejel konkretne ukrepe in za-

dolžitve za nadaljnje poslovanje te enote.

4. Odbor je obravnaval in sprejel predlog Komercialnega centra, da se ustanovi predstavništvo podjetja v Zagrebu. Predlagal je tudi, da se sistemizira potrebno število delovnih mest.

5. Glede na predhodno odobreno investicijo v Strojni postaji, za izgradnjo nove delovne hale, sprejme odbor sklep, da se vrednost te investicijske naložbe poveča na 3.200.000 din in dopolni sistemizacija za potrebni strokovni kader.

6. Potrdil je predlog za ustanovitev novega delovnega mesta — pomožni administrativni delavec v sekretariatu.

7. Sprejel je informacijo s posvetovanja direktorjev kmetijskih organizacij širše celjske regije o integracijskih procesih in drugih oblikah sodelovanja.

Odbor je že o tem predčasno sprejel svoje stališče in podpira pozitivne želje za združevanje in poslovno sodelovanje.

F. SAVINEK

JUGOSLOVANSKO POSVETOVANJE O INFORMIRANJU

Samo s poznavanjem dejstev in tekočih gibanj v družbi in svoji organizaciji združenega dela v celoti lahko delovni človek — samoupravljalec sodeluje v samoupravnem procesu. Neinformiranost neposrednih proizvajalcev spretno izrabljajo tehnokratske sile za sejanje dvomov v sposobnost delovnih ljudi glede odločanja, pa tudi kot izgovor za odpore izvajanju ustavnih, še zlasti tako imenovanih delavskih dopolnil. To so nekatera izmed ugotovitev posvetovanja.

Jugoslovansko posvetovanje o informiranju v organizacijah združenega dela je bilo v Ljubljani 9. in 10. novembra. Organizirala sta ga svet Zveze sindikatov Jugoslavije in Zveza novinarjev Jugoslavije. Na plenarni seji nas je bilo navzočih nad 200 predstavnikov informativnih služb delovnih organizacij in nad 100 predstavnikov ZK, sindikatov, gospodarskih zbornic in socialističnih zvez iz vseh republik in pokrajin. Udeležence posvetovanja sta pozdravila predsednik Zveze novinarjev Jugoslavije Ferid Saftić in podpredsednik republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije Ivo Tavčar.

V referatih in koreferatih je bilo rečeno, da je pravica do obveščenosti ena izmed bistvenih pravic delovnih ljudi, od katere je odvisno uspešno uresničevanje njihove samoupravne funkcije. V Jugoslaviji izhaja ca. 940 časopisov in drugih glasil organizacij združenega dela v skupni nakladi nad 2 milijona izvodov.

Popoldne 9. 11 in naslednjega dne dopoldne smo delali v treh komisijah in izdelali predloge, ki smo jih popoldne na skupni seji strnili v predloge, ki jih bomo posredovali Zvezi sindikatov Jugoslavije in Zvezi novinarjev Jugoslavije za še uspešnejše in večje angažiranje v uresničevanju načel, da bi informiranje zares postalo sestavni del pravice, obveznosti in dolžnosti delovnih ljudi, kar je nujen pogoj za vsakodnevno samoupravno komuniciranje in sodelovanje v oblikovanju politike delovne organizacije, komu-

ne in drugih družbenopolitičnih skupnosti.

Ob zaključku smo poslali pozdravno pismo predsedniku Titu in pismo novinarjem Avstrije, v katerem jih pozivamo na objektivno pisanje in odločen boj Heimatdienstu.

Vy

OSEBNI DOHODKI

Najnovejši podatki o OD zaposlenih Jugoslovancev kažejo, da je zelo malo tistih, ki imajo nizke plače, prav tako pa je malo tistih, ki veliko zaslužijo. Manj kot 600 din na mesec zasluži le 0,7 odstotka. Od 600 do 800 din zasluži 4,7 % vseh zaposlenih. Kar 56,2 % pa je takih, ki zaslužijo 800 do 1.600. Okrog 800.000 je v državi takih — zelo malo —, ki zaslužijo čez 2.000 din na mesec. Le 2,4 odstotka vseh zaposlenih ima OD od 3.000 do 3.500 din, 2,5 odstotka pa prejme še višjo vsoto.

Posnemanja vredno

Občinski sindikalni svet v Velenju zahteva, naj bi v občini Velenje po novem letu znašal najnižji osebni dohodek vsaj 1.300 din. Zahtevajo tudi, naj vodstva podjetij svojim samoupravnim organom dvakrat na leto predložijo podatke o izplačevanju provizij, honorarjev, dnevnice, kilometrin, izdatkov za reprezentanco in podobnem.

(Nadaljevanje s 1. strani)

VKALKULIRANI OSEBNI DOHODKI (obračunske postavke, brez osebnih dohodkov iz delitve dobička) so se povečali letos za 29 %. Izplačani osebni dohodki so prišli v okviru, ki nam jih nalaga samoupravni sporazum, čeprav so nas med letom stalno opozarjali na neskladje med izplačanimi osebnimi dohodki in tistimi, ki jih dopušča sporazum; niso namreč razumeli, da naše podjetje večino dohodka ustvarja v drugi polovici leta in da dohodek delimo le konec leta. Povprečni mesečni osebni dohodek se je povečal za 30 % (od 1.293 na 1.677 din). Če ga preračunamo na nekvalificiranega delavca, je znašal povprečno 1.015 din.

Glede na planirani delovni čas zelo prekoračujejo planirane osebne dohodke v Kmetijstvu Zalec, Kmetijstvu Radlje, Mleku, Hišnem skladu, Gozdarstvu in Vitalu; nekako v skladu s planom so le Vrtnarstvo, Mesnine, Mešalnica krmil, Gostinstvo in Skupne službe.

FINANČNO STANJE je bilo kar dobro. Smo popolno likvidni. To likvidnost so nam omogočili zlasti zadostni obratni krediti, ki so za 47 % višji kot lani (zato pa imamo tudi velike stroške obresti). Večjo porabo obratnih sredstev nam povzročajo krediti kooperantom (za 62 % več) in terjatve iz dohodka (za 36 % več). Zelo pa nam je uspelo znižati zaloge trgovskega blaga, kar za 40 %. Terjatve do kupcev so za 2 % manjše, pa tudi naši dolgovi dobaviteljem so 12 % nižji.

Ob tem pa je treba omeniti, da imamo **TRAJNIH VIROV OB-RATNIH SREDSTEV** komaj 36 milijonov ali le 29 % od vseh obratnih sredstev. Julija letos sprejeti zakon o zagotovitvi trajnih virov obratnih sredstev nam nalaga, da moramo s temi viri kriti povprečno stanje zalog, ki znaša okrog 80 milijonov. Ta primanjkljaj moramo pokriti v 4 letih (letno čez 10 milijonov!). Če tega ne naredimo, ne moremo investirati niti dinarja. To bo izredno težka naloga, ki pa jo moramo opraviti. Njen namen je, da se omeji investicije v zgradbe in naprave, če podjetje nima zadosti lastnih obratnih sredstev; s tem se želi doprinesiti tudi po tej plati stabilizaciji gospodarstva. Skoraj vsaka naša enota bo morala drugo leto omejiti ali celo opustiti investicije in zagotoviti denar iz akumulacije za lastna obratna sredstva. Ta naloga bo zelo težka in je prav, da se je že zdaj zavedamo.

STORILNOST DELA je približno enaka kot lani. V nekaterih enotah se je znatno povečala (npr. v Mirošanu), povečala pa se je tudi v Radljah, Gozdarstvu, Mesninah, Hmežadu, Strojni postaji. Poslabšala pa se je v Kooperaciji, Mleku, Vitalu, Gostinstvu in Hladilnici. Delovnih ur smo porabili 6 % več kot lani.

REZULTATI POSLOVANJA so boljši kot lani v Sadjarstvu Mirošan, Gozdarstvu, Kmetijstvu Šmarje, Mešalnici krmil, Mesninah, v Vrtnarstvu, Strojni postaji in Skupnih službah, znatno slabši od laniških pa so v Vitalu in Gostinstvu.

OCENA POSLOVNEGA USPEHA ZA VSE LETO je dokaj tvegana zadeva, vendar kaže, da bomo letošnji finančni načrt dosegli.

To pa pomeni, da bo ob 12 % povečanju fizičnega obsega proizvodnje doseženo povečanje celotnega dohodka za 32 % in bo tako znašal že 876 milijonov din.

V. K.

O predlogu zakona o stanarinah

V naši republiki smo prvi, ki se pripravljamo urediti vprašanje stanarin s posebnim zakonom. Toda ni samo zakon o stanarinah, kar naj bi bilo novega; temveč urejamo celotno stanovanjsko gospodarstvo na novo. Po sprejetju resolucije o nadaljnjem razvoju stanovanjskega gospodarstva, zakona o programiranju in financiranju graditve stanovanj ter zakona o družbeni pomoči stanovanjskem gospodarstvu so v pripravi še ostali predpisi, kakor zakon o stanarinah in zakon o ugotovitvi vrednosti stanovanj in stanovanjskih hiš.

Namen zakona o stanarinah je predvsem v tem, da bi se natančno opredelilo, katere vrste stroškov je še nadalje obravnavati kot stanarino in katere stroške stanovanja obravnavati kako drugače. Kajti višina stanarine in stanovanjskega stroška je zelo pomembna tako za stanovalca, kakor za stanovanjsko podjetje.

Do izraza bo lahko prišel vpliv občin pri izvajanju stališč 3. konference ZK Slovenije o socialnem razlikovanju. Kajti občina bo imela možnost vplivati, da bodo premožnejši in imetniki boljših stanovanj plačevali bistveno višjo stanarino, ker bodo občine z družbeno pomočjo le morale predvideti sredstva za subvencioniranje. Seveda pa bo od trenutka izvajanja zakona nujno, da se občutno zvišajo sedaj veljavne stanarine.

Bistvena kvaliteta v prihodnje je, kaj naj zajema stanarina. Poleg tistega, kar bi zajemala stanarina, bi moral nosilec stanovanjske pravice plačevati poleg stanarine tudi stroške za sprotno vzdrževanje svojega stanovanja in stroške obratovanja skupnih naprav, poleg drugih stroškov za komunalne usluge.

Smisel takšne delitve bi bil, da bi se ob »zamrznitvi« stanarin vsi ostali stroški stanovanja, ki niso zajeti v stanarini, prilagajali resničnim gospodarskim razmeram. To se dogaja sicer že danes, vendar podražitev ne občutijo stanovalci temveč stanovanjska pod-

jetja, ki dobijo za vzdrževanje le še polovico tistih sredstev, ki so jih imela na voljo ob reformi.

Stanarina danes ne zadostuje niti za enostavno reprodukcijo, o razširjeni ni mogoče govoriti. Politika zaščite, ki jo vodi družba vsa povojna leta, gre v breme stanovanjskega fonda. Ker obstoječi stanovanjski fond ni sposoben za reprodukcijo, se to rešuje s stanovanjskim prispevkom. Za povečanje stanovanjskega prispevka pa so vedno močnejši pritiski in ti bodo ostali dokler ne bo odločno urejena stanarina. Kajti potrebe po novih stanovanjskih površinah občutno rastejo.

Danes pod stroški investicijskega vzdrževanja razumemo, da gre za večja popravila; pod stroški tekočega vzdrževanja pa manjša popravila. Evidenca stroškov je sicer ločena, ne da pa se eno in drugo vzdrževanje v praksi ločevati, ker je razmejitev praktično nemogoča. Zato je tudi v predlogu zakona predvideno, da stroški enega in drugega vzdrževanja predstavljajo del stanarine.

Bistveno nov element v stanarini, katerega bi določala obči-

na, bi bili stroški za revitalizacijo starih stanovanjskih hiš in stanovanj. Nujno je namreč v bodoče del stanovanjskega stroška kalkulirati kot sredstva za obnavljanje starih stanovanj. Kajti v upravljanju imamo:

35 % stanovanj starih nad 100 let
13 % stanovanj starih med 50–100 let
7 % stanovanj starih od 25–50 let in
samo 45 % stanovanj starih manj kot 25 let.

Nujnost je vlagati večja sredstva v načrtno obnovo starejših stanovanj, kakor do sedaj.

Postavlja se vprašanje, kdo naj bi v bodoče določal višino stanarine? Osnovne elemente važne za določitev stanarine bodo določale občine. Kajti fond je po občinah zelo različen in samo občine lahko določijo najbolj približajoča se merila dejanskemu stanju. Prav sigurno pa se bodo morale občine dogovoriti o amortizacijski dobi, o vrednosti točke, zadržale pa svobodo v oblikovanju stanarine prilagojene prilikam. Višino stanarine za posamezna stanovanja pa bodo določala stanovanjska podjetja.

Poleg že navedenega pa prinaša predlog zakona še dve novosti in sicer:

1) občinska skupščina lahko določi tudi najvišjo stanarino za luksuzna stanovanja oziroma, da

le-ta ne bo omejevana in zaščitena, kakor za standardna stanovanja. Tudi letno bo mogoče za takšna stanovanja hitreje zviševati stanarino.

2) predlog zakona dovoljuje tudi prosto stanarino, toda samo za tista stanovanja, ki jih je pridobilo stanovanjsko podjetje ali enota z namenom, da se bodo prosto oddajala. Drugim investitorjem tega predlog zakona ne dovoljuje.

Za stanovanja, ki jih oddajajo v poslovne namene, bodo obračunavali prosto dogovorjeno stanarino.

3) lastnik stanovanja lahko spremeni stanarino najemniku, če je stanovanje moderniziral, če je vgradil novo opremo, kar se v sedanjih pogojih zelo redko dogaja.

To je predlog zakona. Verjetno bo z manjšimi korekturami sprejet.

To pa pomeni, da bodo nove stanarine res nove, tudi višje. Stanovanjsko gospodarstvo bo na lažji način organiziralo vzdrževanje obstoječih stanovanj. Zmanjšalo se bo socialno razlikovanje, bo nekaj več stanovanj za tiste delovne ljudi, ki stanovanje pričakujejo, višje stanarine pa bodo vzpodbudile tiste, ki imajo nadpovprečne osebnih dohodke da za sebe ob družbeni pomoči in svojimi denarnimi sredstvi rešijo svoje stanovanjsko vprašanje.

Mihael Uranjek

Kaj smo videli pri šmarskih kmetih, ki načrtno preusmerjajo svoje kmetije

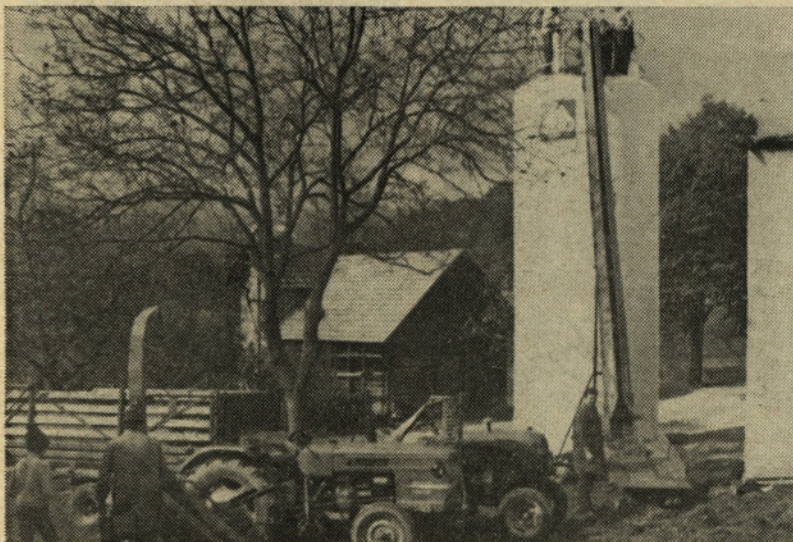
Posebna delegacija pod vodstvom predsednika odbora Hranilnice in posojilnice Franca Marovta in predstavnikov obrata Šmarje si je v prejšnjem mesecu ogledala na področju Šmarja kmetije, ki so jih pričeli obnavljati z družbeno pomočjo od kar so združeni s Kombinatom Hmezad. Moramo povedati, kar smo videli, nas je prijetno presenetilo in lahko trdimo, da so s sredstvi, ki so jih dobili, veliko napravili. Ogledali smo si 18 kmetij, ki se načrtno preusmerjajo v veliko tržno proizvodnjo. Teh pa je že več. Zaradi pčilo odmerjenega časa nam ni bilo mogoče obiskati vseh

Videli smo za to področje veliko uspehe, predvsem pa tudi veliko voljo tamkajšnjih kmetov in pripravljenost delavcev obrata, ki delajo na preobrazbi nove in večje proizvodnje. To je velik porok, da bodo uspehi rasti in da je kmetijstvo na tem področju napravilo prelomnico v svetlejšo bodočnost. Posebej nas je preseščala zastavljena proizvodnja na teh kmetijah in na splošno pridelki, zlasti pa koruza, ki je prav ob tem času zorela in kazala končni pridelek. Presenetila nas je prizadevnost obrata pri proizvodnji koruze. Spomladi so napovedali tekmovalje med kme-

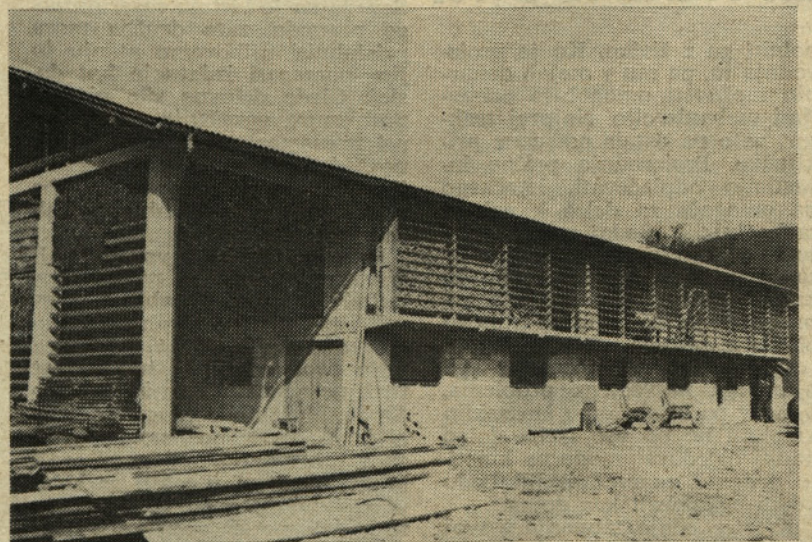
ti v vsaki poslovni enoti za največji pridelek koruze. Pogoj tekmovalja pa je, da ima kmet posajene na eni parceli najmanj pol hektara in da doseže na hektar najmanj 80 mtc.

Strokovnjaki so nam povedali, da je tekmovalje izredno uspešno, da so prav tedaj ugotavljali uspeh tekmovalja in da so mnogi kmetje dosegli tudi precej več kot 80 mtc po hektarju, kar je gotovo za njihove razmere izreden uspeh.

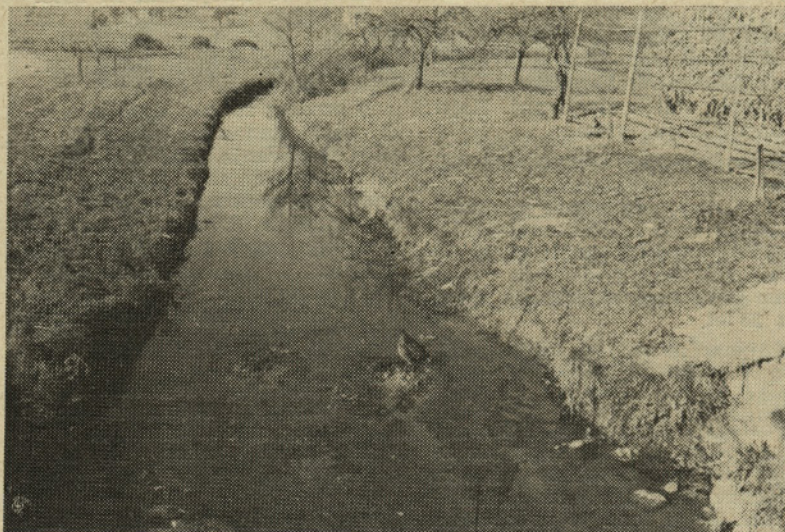
Pa se povrnimo nazaj k namenu naše delegacije in kaj smo videli. Investicije kreditne službe, (Nadaljevanje na 4. strani)

Franco Brišnik iz Prekope je montiral visoki plastični silos in ga napolnil s silažno korožo.

Kooperant Vili Nevak si je letos zgradil doma v Novi vasi pri Šmarju nov hlev na izplako za 22 glav

Letos je 157 lastnikov zemljišč očistilo nad 24 km bregov Bistrice, Artišnice, Bolske, Konjšče, Ložnice in drugih manjših potokov. Vsa večja podjetja — tudi INDE bo rešilo ta problem — že imajo čistilne naprave zavedajoč se, koliko doprinese čista voda videzu okolja. Za ureditev potokov pa je dal NIVO Celje z dohodkom od KD, republikanskih sredstev in drugih nad 61 st. milijonov dinarjev.

(Nadaljevanje s 3. strani)

ki jih je dala kmetom, so bogato naložene. S temi krediti, ki so jih dobili kmetje, so veliko storili. Povsod smo videli sodobno urejene hleve, z veliko kapaciteto stojišč in možno dozidavo. Hlevi so že polni živine, deloma lastne od kmetov, deloma pa jo imajo kmetje v pitanju od obrata. Živina je nasplošno lepa. Smer proizvodnje je mleko in pitanje mlade živine. Ta proizvodnja je že zastavljena in novi načrti kmetov dajejo poročstvo, da bodo krediti lahko odplačani. Prepričani smo bili, da je načrt obrata v Šmarju, ki ga je zavzel, edino pravilen in daje upanje za rešitev njihovega kmetijskega problema. Kmetu omogočijo najprej zgraditi hlev. Ko je hlev gotov, je prva skrb na-

ranju sredstev, da posredujemo njihove težnje odločujočim, ki so odgovorni za njihov razvoj in nam zagotavljali, da so pripravljeni delati in ustvarjati veliko proizvodnjo, tisto, ki je za njihove ekonomske razmere utemeljena. Zagotavljali so nam, da bodo kredite pošteno vračali s proizvodnjo. Če na kraju strnemo, kaj so s sredstvi ustvarili, ki so jih v obliki posojil dobili. Od Kombinata 1.000.000 din, od tega so že 400.000 din vrnili, od bank 2.000.000 din, poleg tega pa še iz lastnih zbranih hranilnih vlog okrog 2.000.000 din, smo lahko prepričani, da so napravili veliko. Od priključitve h Kombinat u so lastne hranilne vloge povečali za štirikrat in znašajo sedaj preko 2.000.000 din.

Na koncu smo se sestali še s predsedniki tamkajšnjih kreditnih odborov, pospeševalci in predstavniki obrata. Na tem sestanku so sklenili, da bodo izvršili načrtno in pospešeno akcijo nadaljnega zbiranja hranilnih vlog, da bodo prešli postopoma na izplačevanje kmetom za vse večje odkupe preko hranilnih vlog, pričeli zbirati hranilne vloge od šolske mladine, itd. V Šmarju se opirajo tudi na lastne noge. Seveda pa je lastnih rezerv mnogo premalo, zato družba mora prisluhniti njihovemut stanju in jim pomagati izdatneje kot doslej. Glede delovne sile nimajo problemov, vprašanje nasledstva pri preusmeritvenih kmetijah je povsod urejeno. Samo manjka jim denarja za osnovne naložbe v objekte, da bodo lahko pričeli masovno proizvajati.

Po vsem tem bi se vprašali: Ali nismo odgovorni za njihove potrebe? Ne samo Kombinat, marveč širša družba tistih, ki odločajo o denarju, ki se nalaga za novo proizvodnjo in mnogokrat troši po nepotrebnem in z veliko škodo. Moramo pomagati tistim, ki bodo denar pošteno nalagali, ga s proizvodnjo oplemenitovali in vračali nazaj v roki, za katere se bomo dogovorili. Če bomo to storili, potem nam verjemite, da bo prišel čas, ko ne bo več problem »kozjansko« in »šmarško kmetijstvo«, marveč bodo lahko šli sami svojo pot naprej.

I. B.

Davek od osebnega dohodka iz kmetijske dejavnosti in olajšave

Glede na proizvodne in ekonomske pogoje se zaradi določitve različnih stopenj občinskega davka od osebnega dohodka iz kmetijske dejavnosti (v nadaljnjem besedilu: davek od kmetijstva) območje občine Zalec razdeli na naslednje skupine katastrskih občin:

I. skupina

Braslovče, Gomilsko, Gorica, Gotovlje, Grajska vas, Laškova vas, Levec, Male Braslovče, Ojstriška vas, Orla vas, Petrovče, Polzela, Spodnje Gorče, Gornja vas pri Preboldu, Šmatevž, Prebold, Šempeter v Savinjski dolini, Trnava, Vransko, Zalog in Zalec.

II. skupina

Kasaze, Letuš, Podvin, Prekopa, Velika Pirešica in Zabukovica.

III. skupina

Črni vrh, Črnova, Dobrič, Ločica, Ponikva, Prelska, Studence, Andraž nad Polzelo, Vinska gora, Jeronim, Sv. Jungert, Matke, Miklavž pri Taboru, Pongrac, Tešova, Založe in Zelezno.

IV. skupina

Dobrovlje, Lipje, Marija Reka, Liboje in Zaplanina.

Stopnje občinskega davka od kmetijstva so:

— v I. skupini	39 %
— v II. skupini	15 %
— v III. skupini	28 %
— v IV. skupini	6 %

Če ima zavezanec katastrski dohodek v dveh ali več katastrskih občinah, se odmeri davek po stopnji, ki velja za ustrezno katastrsko občino.

Začasno so oproščeni davka od kmetijstva dohodki od zemljišč:

1. ki so bila za kmetijstvo neuporabna, pa so z investicijami zavezanca postala uporabna — 6 let;
2. na katerih zavezanec zasadi nove vinograde nad 10 arov — 4 leta;
3. na katerih zavezanec zasadi nove sadovnjake nad 20 arov
 - a) za srednjedeblni nasad — 8 let;
 - b) za nizkodebelni nasad — 5 let.

Vitlof je na trgu še z domačo zelenjavo, zato ima še nizko ceno, ki komaj krije proizvodne stroške

Zavezancu davka od kmetijstva se prizna posebna olajšava po tretjem in četrtem odstavku 66 člena zakona o davkih občanov, če preusmerja svoje gospodarstvo po načrtu in programu, ki je v skladu z razvojem kmetijstva v občini in s katerim soglašata kmetijska organizacija in občinski organ, ki je pristojen za kmetijstvo oziroma če preureja stanovanjske in gospodarske prostore za turistične namene po načrtu, s katerim soglašata območna turistična organizacija.

Olajšava se prizna glede na vložena sredstva za preusmeritev gospodarstva oziroma za preureditev poslopij v turistične namene po naslednjih merilih:

Vložena sredstva din	Olajšava % od letnega davka
od 2.000 do 8.000	30
od 8.000 do 15.000	40
od 15.000 do 30.000	50
od 30.000 do 40.000	60
od 40.000 do 50.000	70
od 50.000 do 60.000	80
od 60.000 do 70.000	90
nad 70.000	100

Priznanje olajšave o tem členu lahko zavezanec uveljavlja s pisмено vlogo, h kateri priloži račune in drugo dokumentacijo, s katero dokazuje višino in namembnost vloženih sredstev. Olajšavo za sredstva, vložena v tekočem letu, je mogoče uveljaviti v petnajstih dneh po preteku leta, v katerem so bila opravljena vlaganja in za katero je bil davek odmerjen.

Za vlaganje v izgradnjo, rekonstrukcijo ali adaptacijo stavb je mogoče uveljaviti olajšavo v petnajstih dneh po preteku leta, v katerem je bilo izdano uporabno dovoljenje oziroma v katerem so bila gradbena dela zaključena.

Mnenje o tem, ali gre za preusmeritev gospodarstva oziroma za preureditev stanovanjskih in gospodarskih prostorov v turistične namene ter če je investicija primerna in v skladu z razvojem v občini, izda območna kmetijska organizacija in upravni organ občine, pristojen za kmetijstvo oziroma območna turistična organizacija.

Pri priznanju olajšav za nakup plemenske živine je potrebna tudi dokumentacija o plemenskem poreklu živine.

Olajšave, ki se priznajo po tem členu zaradi nakupa plemenske živine, kmetijskih strojev in opreme, se odpravijo v primeru, če zavezanec pred potekom treh let od priznane olajšave kupljeno živino, kmetijske stroje ali opremo odtuje.

Davka od kmetijstva so oproščeni zavezanci iz višinskih krajev, kjer so proizvodni ekonomski in prometni pogoji še posebno slabi, če letni katastrski dohodek teh zavezancev ne presega 3000 din in so dohodki od kmetijstva osnovni vir sredstev preživljanja članov gospodinjstva.

Višinski kraji so katastrske občine, ki so uvrščene v III. in IV. skupino.

KREPI IN OSVEZUJE
Sinalco
Kola
KREPI IN OSVEZUJE

polniti ga z živino. Ko je proizvodnja tu, pa mu v mejah denarnih možnosti omogočajo nabavljati mehanizacijo. Najprej traktor, nato pa ostale potrebne priključke. Proizvodnja prične investicijo odplačevati, istočasno pa omogoča za delež k nabavi mehanizacije. Sedaj preusmerjajo že 62 kmetij. Za prihodnje leto imajo v programu novih 70 kmetij, potem pa vsako leto naprej. Res je, da je to za njihovo območje še zelo malo, lahko bi rekli šele začetek reševanja tega njihovega največjega problema. Vendar pa kljub temu šmarškim kmetom ne bo več treba dolgo hoditi ogledovat moderne kmetije drugam, marveč si jih bodo lahko ogledovali kar doma.

Kmetje imajo zaupanje v svoj obrat kooperacijskih odnosov v Šmarju. Strokovnjaki in pospeševalci so s kmeti v lepih odnosih. Kmetje so nas na vsakem koraku prosili, da jim pomagamo pri zbi-

STROKOVNI NASVETI in POGOVORI

Vzdržujmo molzne stroje

Proizvodnja mleka zahteva razmeroma velika vlaganja v osnovna sredstva in dosti dela. Še prav posebej pa zahteva večjega človeka, ki pozna živali in opremo s katerimi dela, posebej pa še delovanje strojev za molžo. Za velika vlaganja v proizvodnjo se odločajo kmetje samo, če bo zagotovljena rentabilnost proizvodnje. Za delo v hlevih, za delo z molznimi stroji in za res higienško pridobivanje mleka pa moramo poznati zahtevane pogoje hleva in delovanja stroja. Mišlim, da ni odveč, če še enkrat pregledamo, kako moramo vzdrževati molzne stroje, čeprav je dipl. inž. B. Šobar že v Sodobnem kmetijstvu — junija in v novembrskem Kmečkem glasu že objavil podoben članek o vzdrževanju molznih strojev.

Strojna molža je rezultat interakcije treh dejavnikov: molznika, molznega stroja in krave. Od molznika je odvisno, ali bo s pravnimi postopki pripravil kravo na aktivno sodelovanje pri molži in ali bo drag ter tehnično dovršen molzni stroj v redu vzdrževal. Raziskave pri nas in v svetu kažejo, da je veliko molznih strojev slabo vzdrževanih, kar povzroča precejšnjo gospodarsko škodo.

Če ostanejo v opremi za molžo ostanki mleka, se na tej odlični podlagi hitro razvijajo mikroorganizmi. Ti pridejo pri naslednji molži v mleko ter poslabšajo njegovo mikrobiološko kvaliteto. Čiščenje ter dezinfekcija molznega stroja sta postopka, ki vsak na svoj način zmanjšujeta infekcijo mleka:

— s čiščenjem odstranimo iz molznega stroja velik del mikroorganizmov in za njihov razvoj in razmnoževanje nujno potrebne hranilne snovi;

— z dezinfekcijo uničimo mikroorganizme, ki ostanejo po čiščenju še v opremi za molžo.

Čiščenje sestoji iz treh delovnih postopkov:

1. Izpiranja s hladno ali mlačno vodo takoj po končani molži. Opremo izpiramo toliko časa, dokler ne priteče iz nje bistra voda. Voda za izpiranje ne sme biti topla ali vroča, kajti če ima več kot 35 stopinj Celzija, povzroči koagulacijo kazeina in na opremi nastane film kazeina, ki ga zelo težko odstranimo. Film koaguliranega kazeina zmanjša tudi življenjsko dobo gumijastih delov opreme.

2. Izpiranju sledi pranje opreme z vročo raztopino detergenta. Naloga te raztopine je temeljita odstranitev beljakovin, soli in delčkov mlečne tolšče iz opreme za molžo. Novejši detergenti imajo tudi svojstva sterilizanta — sočasno s čiščenjem poteka dezinfekcija molznega stroja. Le z alkalnimi detergenti ni vedno mogoče preprečiti tvorbe mlečnega kamna na opremi. Mlečni kamen pa lahko odstranimo s kislim

čistilnim sredstvom, zato se je v praksi uveljavilo izmenično čiščenje z alkalnim in kislim detergentom.

3. Odstranitev ostankov detergenta z izpiranjem s čisto toplo vodo.

Po končanem čiščenju naj se oprema čim hitreje posuši.

Neposredno pred pričetkom molže vso opremo izperemo s čisto vodo.

Nekatere dele opreme za molžo moramo enkrat ali dvakrat tedensko po normalnem čiščenju, ki sledi vsaki molži, še temeljiteje očistiti ročno v topli raztopini detergenta s ščetkami (molzne enote, releaser ventili). Po tem temeljitem čiščenju zamenjamo sesne gume molzne enote z gumami, ki so teden dni počivale v suhem temnem prostoru.

KATERIM DELOM MOLZNEGA STROJA IN KDAJ POSVEČAMO POSEBNO POZORNOST?

1. Oljna vakuumska črpalka

a) pred pričetkom vsake molže pregledamo:

— če je v oljnem rezervoarju dovolj olja in če olje pri zagonu

črpalke teče po prozorni cevki iz rezervoarja v črpalko. Po potrebi dolivamo v rezervoar olje z oznako »Multigrade« SAE 10 W/30;

— če so jermeni, ki povezujejo črpalko s pogonskim motorjem, dovolj napeti. Popuščeni jermeni zdrsujejo na jermenici in rotor črpalke ne doseže predpisanega števila obratov. Jermene moramo napeti.

b) Enkrat tedensko kontroliramo mazanje črpalke — dotok olja v črpalko reguliramo po navodilih proizvajalca.

c) V primeru, da priteče v vakuumsko črpalko tekočina za pranje opreme ali mleko, postopamo takole:

— snamemo izpušni ventil s črpalke in skozi odprtino vlijemo vanjo 2 dcl petroleja;

— z rokami vrtimo rotor črpalke v na črpalki označeni smeri;

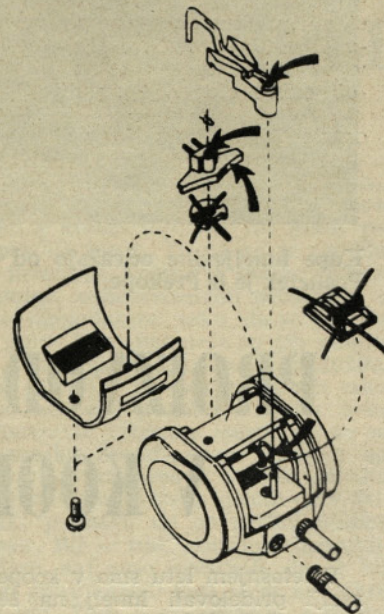
— privijemo izpušni ventil na črpalko;

— s prstom zapremo dostop zraka v napravo za mazanje črpalke, da bi črpalka vsesala večjo količino olja, in vključimo pogonski motor;

— po preteku ene minute odstranimo prst — odpremo dostop zraka v napravo za mazanje in pustimo črpalko vključeno še 5 do 10 minut. Črpalka je očiščena.

2. Vakuumski vod

Kadarkoli priteče med molžo vanj mleko, ga po končani molži temeljito očistimo — izpiramo ga z vodo in raztopino detergenta.

3. Regulacijski-zaščitni ventil

Enkrat mesečno očistimo s ščetko filter, s krpo pa pokrov, utež ter stožec pod utežjo zaščitnega ventila.

4. Vakuumski rezervoar

Očistimo ga, kadarkoli pride vanj mleko, sicer pa dvakrat letno — skupaj s čiščenjem vakuumskega voda.

5. Pulzator

Dvakrat mesečno ga razstavimo. Vsa mesta, označena na sliki s puščico, naoljimo. aZ mazanje uporabimo olje za vakuumsko črpalko SAE 10 W/30 ali olje za šivalne stroje ali WD 40. Delov pulzatorja, ki so na sliki prekržani, ne smemo mazati.

Pulzator razstavimo, očistimo in naoljimo tudi vedno, kadar pride vanj mleko.

6. Sesne gume

Sesna guma je del molznega stroja, ki je pri molži v direktnem stiku s kravo. Zato mora biti dobro prilagodljiva različnim velikostim in oblikam seskov, mehka ter prožna. Te lastnosti se sčasoma izgube, zato moramo sesne gume vsaj vsakih 9 mesecev zamenjati.

7. Mlekovodne cevke

Enkrat letno jih moramo obnoviti. Starejše mlekovodne cevke postanejo enako kot stare sesne gume vir okužb za mleko.

8. Mlekovod

Po potrebi zamenjamo tesnila spojnic ter tesnila »Matic« pip na mlekovodu.

9. Releaser ventil

Običajno moramo dvakrat letno zamenjati vsa gumijasta tesnila na releaser ventilu.

Kupe hmeljevine odvažajo od obiralnih strojev nazaj v hmeljišča. Posnetek je iz Prekope.

PROIZVODNJA HMELJA V KOOPERACIJI

V letošnjem letu smo v kooperaciji pridelovali hmelj na 800 ha starih in 71 ha novih nasadov. Struktura hmelja je še vedno neugodna, saj imamo v kooperacijski proizvodnji še vedno 215 ha hmeljev, 149 ha starih žičnic, katerih starost že presega 15 let. Novih nasadov je 507 ha, od tega 71 ha prvoletnikov. Kljub močni obnovi v sezoni 1971/72 je bilo zgrajenih 80 ha žičnic, nikakor ne moremo iz stagnacije v površinah, saj novi nasadi komaj zamenjujejo stare doslužene nasade hmelja. Vsekakor bo potrebno še nekaj let intenzivne obnove, ki mora težiti za izgradnjo čim večjih objektov žičnic, ki so cenejše in tudi primernejše za mehanizirano obdelavo. Kako neugodna je struktura hmeljišč, nam je pokazala letošnja proizvodnja hmelja, ki se je odvijala v zelo neugodnih pogojih za rast hmelja. Po hudi suši v lanskem letu, pač ni nihče pričakoval, da nam bo letos vreme zagodlo v obratni smeri, z mrazom spomladi in s preobilnim dežjem. Mraz in dež v aprilu sta nam onemogočila pravočasno rez hmelja. Nadaljevanje slabega vremena v maju ni dopustilo hmelju, da bi se normalno razvijal in zopet eno slabih let hmeljske proizvodnje je bilo dejstvo. Zboljšanje vremena od junija naprej je le omogočilo hitrejšo rast hmelja, posebno na prodnejših tleh in obnovljenih mladih nasadih, dočim stari nasadi in nasadi na zamočvirjeni zemlji se nikakor niso opomogli in so dali zelo nizke donose od 800–1000 kg hmelja na ha.

Močnejše kot zadnja leta sta pustošila vihar in toča. Tako je že maja padala toča na Vranskem in v Taboru. Občutno škodo pa je napravila toča julija in avgusta, ko je zajela skoraj celo področje naše kooperacije. Posebno so bila prizadeta naslednja področja: Braslovč, Gotovelj, Šempeter, žičnice na območju Gotovelj in Petrovč. Škoda po toči in viharju je naslednja: Braslovč

15.883, Celje 7895 kg Gotovlje 44.121 kg, Polzela 5353 kg, Prebold 1231 kg, Petrovče 26.566 kg Šempeter 25.702 kg Tabor 14.847 kg, Trnava 9605 kg, Vojnik 3716 kg, Vransko 460 kg, kar da skupno 155.379 kg.

Vkljub vsem tem nezgodam smo v kooperaciji letos pridelali in oddali 99.265 kg hmelja od planiranega 1.280.000 kg ali 78 %. Kvaliteta pridelanega hmelja se je pa približala kvaliteti leta 1970, ki ga po kvaliteti štejemo za izjemno, saj je bilo letos prevzeto I. vrste 62%, II. vrste 37,6 %, III. vrste in IV. vrste 0,4 % hmelja. Po posameznih poslovnih enotah so bili doseženi naslednji ha donosi. Braslovč 1417 kg, Celje 970 kg, Gotovlje 1189 kg, Petrovče 1100 kg, Polzela 1270 kg, Prebold 1328 kg, Šempeter 1197 kg, Tabor 1318 kg, Trnava 1428 kg, Vojnik 1230 kg in Vransko 1018 kg na ha. Povprečni ha donos oddanega hmelja je v letošnjem letu 1247 kg na ha, upoštevajoč priznano škodo po toči in viharju pa 1323 kg na ha. Doseženi ha donosi nam vsekakor niso v vzpodbudo in storiti bo treba še marsikaj, da bomo dosegli ha donose iz preteklih let.

Prikazani ha donosi hmelja po poslovnih enotah so samo delni prikaz, bolj zanimivi so ha donosi posameznih hmeljarjev v skupnih žičnicah. Tu se ha donosi gibljejo od 1100 kg do 2596 kg hmelja na ha. Za dajanje strokovnih ocen zakaj take razlike o ha donosih nisem pristojen, vsekakor je pa dejstvo, da je res tako.

V letu 1972 smo nabavili 10 novih obiralnih strojev tipa Wolf 220. Tako smo letos obirali v okviru strojnih skupnosti na 16 strojih Wolf 220, 1 stroj Alyas, 1 stroj Bruff BL 250 in 2 strojih tipa Bruff BB 1200. Vsi omenjeni obiralni stroji so obirali 1/3 pridelanega hmelja v kooperaciji. Kvaliteta hmelja zaradi strojnega obiranja ni bila slabša, saj je razvidno iz podatkov.

Ugotavljanje in zdravljenje mastitisa pri kravah naših kooperantov

Živinorejski odbor pri delovni enoti Kooperacija Zalec je na eni izmed svojih sej podprla predlog strokovne službe, da se v program preventivne dejavnosti v živinorejski proizvodnji vključi tudi akcija ugotavljanja mastitisa. Akcija naj zajame krave kooperantov v mlečni proizvodnji in to vse tiste, ki jih molzejo z stroji. Pri teh se mastitis bolj pogosto pojavlja, in je tako preventivno ugotavljanje mastitisa v sodobni živinoreji že del tehnologije proizvodnje mleka.

Mastitis krav predstavlja v naši proizvodnji in predelavi mleka zdravstveno in s tem ekonomski problem, posebno v čredah, kjer imajo vpeljeno strojno molžo. Z gotovostjo lahko trdimo, da je vsaj 20 % vseh strojno molženih krav kronično okuženih s tem ali onim povzročiteljem. Če vemo, da daje bolna krava 10 do 15 % manj mleka kakor zdrava, je jasno, da so izgube precejšnje. Še večja škoda pa nastane, kadar se mora bolna krava oddati v zakol, ker ji lahko vime sčasoma popolnoma presuši.

Mleko, ki vsebuje mikrobo, ni primerno niči za predelavo. Znano je tudi, da so mikrobi, ki povzročajo mastitis, tudi potencialni povzročitelji različnih obolenj pri ljudeh. Obstaja tudi pravilnik o ugotavljanju, zatiranju in preprečevanju kužne presušitve krav. V tem pravilniku je rečeno, da molznice iz vseh čred, ki dajejo mleko za javno potrošnjo, morajo biti vsaj enkrat letno pregledane glede na kužno presušitev.

Glede na vse to je živinorejski odbor sprejel naslednji program:

– Odvzem vzorcev mleka od krav pri vseh kooperantih, ki imajo molzne stroje (zaenkrat le tem, da se ugotovi kakšno je stanje glede obolenosti). Vzorce bo jemal veterinar DE Kooperacije.

– Bakteriološko preiskavo izvrši ŽVZ Celje.

– Sledi zdravljenje na podlagi analiz, ki ga izvrši strokovna služba pristojnih veterinarskih postaj.

Stroški ugotavljanja zdravljenja.

– Stroški odvzema vzorcev je redno delo strokovne službe.

– Veterinarja pri DE Kooperacije.

– Bakteriološka preiskava vzorca z določenim procentom ponovitev stane 25 din po kravi. Stroške te analize plačata 15 din rični sklad za živinorejo pri DE Kooperacija za vse svoje kooperante. Preostalih 10 din po kravi pa Zavarovalnica SAVA za svoje zavarovance. Nezavarovanci ali zavarovanci drugih zavarovalnih podjetij plačajo sami.

Zdravljenje obolenih vimen na podlagi analiz, opravi pristojna veterinarska služba. Stroške tega zdravljenja plača v celoti Zavarovalnica Sava za svoje zavarovance. Nezavarovanci in ostali plačajo ta strošek sami.

Akcija bo opravljena v jesensko zimski sezoni. Upamo na njen uspeh. Kako bo pa dejansko potekala in kakšen bo njen rezultat bomo pa poročali po končanem delu.

J. Šabjan

OGLAS

Prodajam visoko brejo rodovniško sivorjavo telico in traktor Steyr 18 KM s kosilnico in plugom.

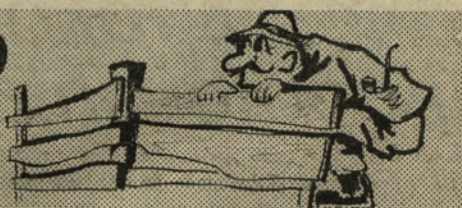
Franc Turk
Trnava
Gomilsko

Prevzem zelenega hmelja se vsako leto povečuje, saj smo v letošnjem letu prevzeli 142.905 kg suhega hmelja. Na kooperacijskih sušilnicah pa se je posušilo 184.000 kg hmelja. Proizvodnja hmelja zadnjih dveh let naj gre čim prej v pozabo z ugotovitvijo, da nam bodo poplačali trud samo pospešena obnova in mladi nasadi.

Stanko Zagar

Medtem, ko se ponuja sneg do dolin, hite težki traktorji orat površine za nova hmeljišča

POGLED
čez

Nekaj o francoskem kmetijstvu

Konec oktobra sem se udeležil večdnevnega študijskega potovanja slovenskih kmetijskih strokovnjakov in gospodarstvenikov po Franciji. Namen potovanja je bil, da spoznamo, kako Francozi pospešujejo kmetijstvo, zlasti kako s povezovanjem in združevanjem kmetov skušajo povečati delovno storilnost v kmetijstvu in s tem na eni strani dohodek kmečkega prebivalstva, na drugi pa konkurenčno sposobnost francoskega kmetijstva v okviru Evropske gospodarske skupnosti.

Francija ima v okviru te skupnosti najmočnejše oz. tržno najbolj razvito kmetijstvo. S kmetijstvom se v Franciji ukvarja okrog 13 % aktivnega prebivalstva na 1.700.000 kmetijah s 17 milijoni ha obdelovalnih oz. 30 milijoni kmetijskih zemljišč. Povprečna kmetija meri okrog 18 ha orne zemlje in travišč.

Posestna struktura kaže, da je največ posestev med 10 in 20 ha (24,5 %) in 20 do 50 ha (22 %). Povečuje se število posestev nad 20 ha, zmanjšuje pa se število tistih pod 10 ha. V posestih nad 20 ha je 70 % kmetijskih zemljišč. Število kmetij se je od 1955. leta do 1967. leta zmanjšalo od 2.250.000 na 1.700.000. Komaj na polovici kmetij gospodarijo v celoti sami lastniki, dobra tretjina je takih kmetij, da del zemlje obdeluje lastnik sam, del pa daje drugim v zakup; preostale kmetije so dane drugim v zakup.

Te kmetije imajo 1.300.000 traktorjev, le 600.000 konj, 21 milijonov goveda, od tega 9,5 milijona krav; porabijo pa okrog 250 kg gnojil na ha (enkrat več kot v Sloveniji). Obseg francoske kmetijske proizvodnje narašča letno po 4–5 %.

Največ dohodka je iztržilo francosko kmetijstvo leta 1967 od prodaje mleka (20 %); od prodaje goveda pa 13 %, od prodaje prašičev 12 %, od prodaje perutnine 6 %. Skupno od živinoreje 51 % (leta 1970 pa že 56 %). V poljedelstvu so najpomembnejša žita, ki so dala 11 % dohodka; za tem pa še zelenjava in sadje z 9,5 % ter vino s 7,5 %.

Francoski kmetijski izvoz sestavljajo v glavnem mlečni izdelki, vino in žito.

Seveda pa je treba reči, da francosko kmetijstvo ni enovito: so planinska področja in vinogradniški predeli, skratka podnebne razmere in predelovalni pogoji so od pokrajine do pokrajine drugačni.

Cene kmetijskih pridelkov so težje primerljive z našimi zaradi različnega davčnega sistema in ugodnosti, ki jih kmetijstvo uživa. Zanimivo je, da predstavlja odkupna cena pšenice le 28 % njene cene, ki jo plača preko kruha potrošnik; odkupna cena mleka pa 49,5 % od končne prodaj-

ne cene. Najkvalitetnejši kosi govejega in telečjega mesa brez kosti dosega okrog 80 dinarjev, kar je skoraj enkrat več kot pri nas. Zelo poceni pa je perutninsko meso, komaj 20 dinarjev.

Francoskemu kmetijstvu so se 1968. leta v Evropski gospodarski skupnosti odprla nova tržišča, Francozi so že pred tem, kmalu po ustanovitvi EGS (1967), začeli prilagajati svojo agrarno politiko novim razmeram.

Država od 1960. leta dalje krepko posega z zakoni in odloki ter sredstvi v usmerjanje razvoja kmetijstva.

Namen ukrepov francoske kmetijske politike ni toliko v spodbujanju in povečevanju proizvodnje, temveč v njenem usmerjanju in organiziranju. Da bi povečali konkurenčno sposobnost kmetijstva, želijo doseči večja in bolj zaokrožena posestva. Mnenja so, da bo za tržno gospodarstvo sposobna kmetija, ki se ukvarja s poljedelstvom, morala imeti 70–80 ha obdelovalne zemlje; kmetije za proizvodnjo mleka pa 50 ha (reja krav se zlasti priporoča tam, kjer kmetija nima dovolj zemlje, da bi bila kmečka družina polno zaposlena samo na njej); vinogradniške kmetije za kvalitetna vina 6–7 ha vinogradov, za konzumna vina pa 20–25 ha, za poljedelsko-živinorejske kmetije do 10 ha pa menijo, da v bodoče sploh nimajo nobene možnosti razvoja več, ker so premajhne. V ta namen so ustanovili posebno službo, ki naj skrbi za odkup zemlje, povečevanje in zaokroževanje kmetij, in priporočajo združevanje kmetov v proizvodne skupnosti.

Z ureditvijo in boljšo organiziranostjo tržišča želijo doseči večjo uravnovešeno kmetijske proizvodnje s potrebami tržišča, da ne bi nastopala velika nihanja v ponudbi in povpraševanju. Taka nihanja pa naj si bodo v škodo ali v korist kmetijstva, navadno povzročajo motnje v razvoju kmetijstva.

Francoska država zagotavlja kmetu starostno, invalidsko in zdravstveno zavarovanje; pri zapuščanju kmetijstva nudi lastniku posestev šolanje za nov poklic.

Država pa preko kmetijske banke, zveze posojilnic in kreditnih zadrug tudi finančno podpira modernizacijo kmetij, izgradnjo predelovalnih obratov, skladišč, namakalnih naprav itd.

Posebne, enotno organizirane pospeševalne službe, ki bi bile strokovni nosilec preobrazbe kmetijstva, Francozi ne poznajo.

Nosilci preobrazbe so najrazličnejša združenja, odbori in organizacije, ki delujejo kot nekatere državne ustanove ali pa kot združbe kmetov, za kmetijstvo odgovornih državnih organov in dru-

gih podjetij iz kmetijsko-živilske dejavnosti. Kmetije se povezujejo v zadruge, nekakšne kmetijske družbe in celo vrsto — kakor temu pravijo — »profesionalnih sindikatov« (to so različna strokovna društva kmetov: vinogradniki, sadjarji, cvetličarji, perutničarji itd.).

Strokovno službo v kmetijstvu predstavljajo: specializirani inštituti (kot naš hmeljarski), v okrožjih (departmanih) pa zavodi za živinorejo, služba za pospeševanje kmetijstva in drugi organizmi (zveza pospeševalnih skupin, zveza centrov za pouk agrotehnike, center kmečke mladine itd.). V pospeševalne skupine je vključenih 1/4 milijona kmetov.

V okviru vseh teh organizacij deluje okrog 1000 diplomiranih kmetijskih inženirjev, 2700 višjih kmetijskih tehnikov in 700 kmetijskih tehnikov.

Zadruge so v francoskem kmetijstvu zelo razširjene; okrog 21.000 jih je. Splošnih zadrug ne poznajo. Največ je strojnih zadrug (12.500), 5.000 je specializiranih, preko katerih kmetije prodajajo določen pridelek (mlekarske, vinogradniške itd.). 1.600 pa je takih za skupno nabavo kmetijskih potrebščin.

Posebna oblika združevanja proizvodnje in predelave so druž-

be, ki jih ustanovljajo kmetije, z druge, pa tudi industriji in trgovci, ki potem zgradijo določene naprave ali obrate za predelavo in plasman kmetijskih izdelkov.

Prvotno so imele za cilj izvedbo elektrifikacije, stanovanjsko graditev na vasi, nakup in izkoriščanje velikih kmetijskih strojev, danes pa zlasti predelavo in prodajo mesa, mleka, sadja. Taka družba, za razliko od zadruge, lahko posluje tudi z nečlani (do 30 % letnega prometa).

Zadruge in te družbe odkupijo od kmetov npr. 43 % mleka, 25 % prašičev, 40 % sadja, 50 % vina, 43 % perutnine; preskrbijo pa kmetom 50 % gnojil itd.

Omeniti moram še zadružne hranilnice in posojilnice, ki so povezane v okrožne zveze posojilnic. Preko teh se kreditira modernizacija kmetijstva. Del sredstev dobijo tudi od države preko posebne državne kmetijske banke, ki tudi kontrolira potek kreditiranja v kmetijstvu.

Končno naj omenim še posebno obliko združevanja kmetov v proizvodne skupnosti z namenom, da bi z združenimi sredstvi in s skupnim delom pridelali več kot vsak sam. O tem pa bom kaj več napisal drugič.

Veljko Križnik

Strokovnjaki našega razvojnega centra delajo usluge tudi drugim organizacijam. Tovariš Franc Bajda vodi dela pri zakoličevanju dveh 5 ha žičnic v Trgovišču pri Ormožu

ŽIVINOZDRAVNIŠKA SLUŽBA

ZA DECEMBER

Od 2/12 do 9/12-1972 Lesjak Milan, dipl. vet., Preb., tel. 72-201

Od 9/12 do 16/12-1972 Ocvirk Franc, dipl. vet., Vransko, t. 72-407

Od 16/12 do 23/12-1972 Florjanc Julij, dipl. vet., Brasl., tel. 72-048

Od 23/12 do 30/12-1972 Šribar Edvard, dipl. vet., Šemp., tel. 71-080

Od 30/12 do 6/1 -1973 Florjanc Julij, dipl. vet., Brasl., tel. 72-048

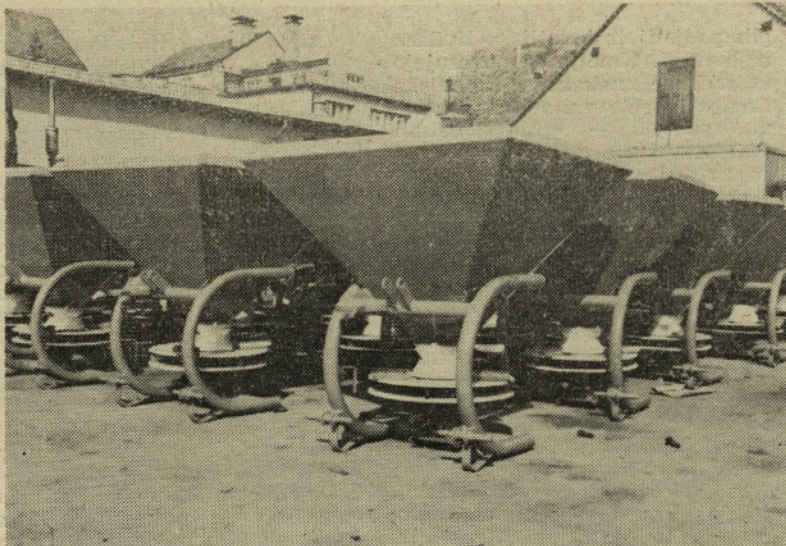
Od 6/1 do 13/1-1973 Lesjak Milan, dipl. vet., Prebold, tel. 72-201
1/1-1973 ne osemenjemo.

2/1 1973 osemenjemo redno.

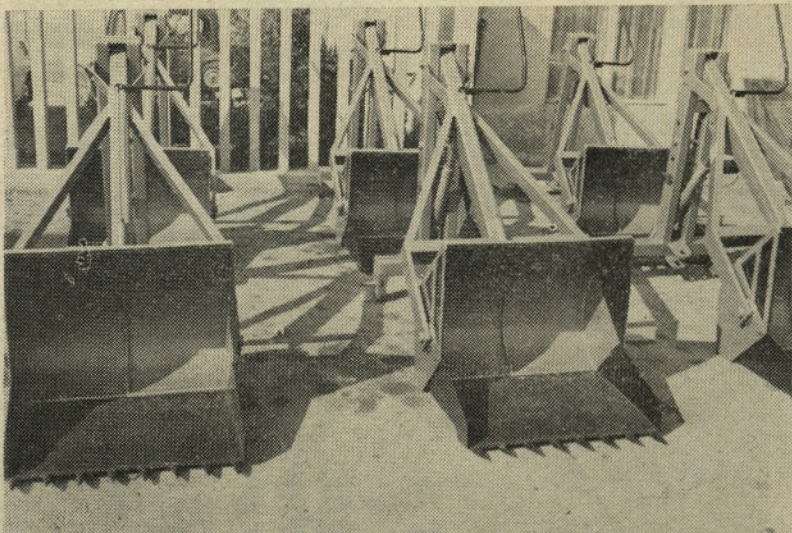
Dežurna služba prične ob delavnikih ob 15. uri in traja do 7. ure zjutraj.

Ob sobotah prične dežurstvo ob 12. uri in konča v ponedeljek ob 7. uri zjutraj.

VETERINARSKA POSTAJA
ŽALEC

Trosilec za umetni gnoj »TORNADO 402« proizvaja v licenci znane tovarne VOGEL & NOOT DE Strojna postaja Žalec. V seriji izdeluje 200 kom. trosilcev, od katerih so prvi že v uporabi. Trosilec je uporaben za trošenje vseh vrst umetnih gnojil. Pogon je preko zaščitene kardanske gredi od priključne gredi traktorja. Vsečina lijaka je 400 litrov. Hitrost trošenja gnoja pa znaša do 12 km/h. Deluje po principu ciklonskega trosilca z dvema protismerno rotirajočima diskoma. Takšen način omogoča precizno in enakomerno trošenje vseh vrst umetnih gnojil. Zato po kvaliteti trošenja in izdelave daleč odstopa od podobnih strojev na našem tržišču.

Tritočkovni nakladalec za hlevski gnoj je izdelan na DE Strojna postaja Žalec. Priključimo ga lahko na vsak traktor z ustrezno hidravliko. Je zelo priročen za občasna nakladanja, ker ga hitro montiramo in demontiramo. Nakladalna žlica doseže višino do 3 m. Širina žlice znaša 0,8 m. Traktor mora imeti spredaj ustrezne uteži, težke ca. 150 kg. Nakladalec je z montažo dodatne pločevine zelo uporaben za nakladanje ostalih sipkih materialov. Vsled svoje nizke cene je zelo iskan na tržišču.

Levo lesena žičnica, desno hmeljke, med njima pa blatna cesta, ki se vijuga v megleno pozno popoldne.

Strokovno popotovanje po Italiji

Namen potovanja je bil, da spoznamo vzrejo čistih holstein – frizik in njihovih križancev z domačimi pasmami in evropskimi črno-belimi govedi.

Prvi dan smo obiskali obrat eksperimentalne postaje, ki sestoji iz 13 sekcij: 6 jih je v okolici Rima, ostalih 7 pa je po vsej Italiji. Ena izmed sekcij je živinorejska, ki je razdeljena na sledeče grupe:

- a) prehrana
- b) meso
- c) genetika
- d) konzerviranje krme
- e) mleko
- f) razni načini vzreje goveje živine

Ta eksperimentalni obrat ima 900 ha površin, 250 krav črno-belih uvoženih iz Kanade in 100 glav domačih križancev med holandsko črno-belo in holštajnci. Imajo še 100 bivolvov, njih mleko uporabljajo za izdelovanje sira, potem še 100 krav avtohtone maremanske pasme, ki jih križajo z mesnimi pasmami (Charolei, Limosine). Na tem obratu smo videli, da so krave celo leto na pašniku le na molžo in krmljenje se vračajo v hlev. Osnovni obrok za krave molznice sestoji iz naslednjih komponent: lucerne, koruzne silaže in prelata. Po hranljivih vrednostih to odgovarja za proizvodnjo od 8–10 l mleka. Kravam, ki molžejo več, dodajajo koncentrat in sicer za 4 l mleka en kg koncentrata. Pri Kanadčankah in križancih imajo proizvodnjo 5000 l. Tu smo si še ogledali hleve mlade živine in telečnjak, nato pa še sirarno, kjer pridelujejo iz bivolvjega mleka sir Mocarela. Na pašnikih smo videli maremansko govedo, križance s Savrolejem in Limosinom. Na pašnikih evidentirajo živali z žigosanjem. Maremansko govedo imajo zato, da izkoristijo slabše pašnike.

Farma Tore Pietro leži v bližini Rima. Farma je sestavljena iz treh objektov po 300 glav. Skupne površine so 1500 ha. Ogledali smo si samo en objekt. Videli smo hleve z ležalnimi boksi in skupnim izmolziščem. V enem turnusu jih molžejo 100. Povprečna proizvodnja na 900 glav je 6200 l mleka. Na tej farmi nimajo čistih Kanadčank, ampak križance domačega črno-belega goveda in Holštajnce. Živalim pokladajo krmo v hlevih. Dobijo 6–7 kg lucerninega sena, prelast in koruzno silažo po volji. Krave, ki molžejo nad 10 l mleka, dobijo koncentrat za vsake 5 l mleka en kg. Pri 300 molznicah imajo zaposlenih 8 ljudi in to: 4 molznike 2 krmilca in enega za zamenjavo in vodjo enote. Ločeno vodijo rastlinsko in živalsko proizvodnjo.

Na posestvu Salone Pier Tarenti holsteins smo videli obrat, ki ima visoko proizvodnjo in se bavi z vzrejo plemenskih živali za prodajo in razstave. Imajo poleg krav še lastne bike za prirodni pripust, osemnjujejo tudi umetno s semenom iz Amerike. Proizvodnja pri 171 kravah od

skupno 288 živali je 8100 l. Pokazali so nam tudi nekaj elitnih krav z več letno proizvodnjo mleka od 8000–12000 l. Značilno za te živali je hiter izstop mleka, povprečno 3,5–4 minute. Osnovni obrok za 15 l mleka, sestoji iz lucerninega sena (PB 12, ŠV 22), sveže koruze in silažne koruze, zelene lucerne, preko cele zime pa pokladajo še zeleni oves z deteljino. Koncentrate pokladajo kravam, ki molžejo nad 15 l mleka. Suhim kravam pa dajo 4 kg koncentrata poleg osnovnega obroka. Na tem posestvu je zaposlenih 10 delavcev.

Popoldne tega dne smo si še ogledali posestvo Temito Borghesiano. Ima 180 krav s proizvodnjo 5800 l po kravi. Živali so križanke med domačo črno-belo in kanadsko. Objekti so bili zgrajeni pred 40 leti in so bili tedaj najmodernejši, sedaj so pa že zastareli. Ima 350 ha površin. Značilnost tega posestva je, da si močna krmila pripravljajo sami. Na tem posestvu so pripuščali krave samo prirodno, v bodoče bodo pričeli z umetnim osemnjevanjem. Poraba koncentratov je v povprečju 5 kg. Lastnik ima zemljišča slabše kvalitete. Videli smo tudi precejšen del površin neobdelanih. En delavec oskrbuje 26 krav.

Za udeležence
inž. Jože Marovt

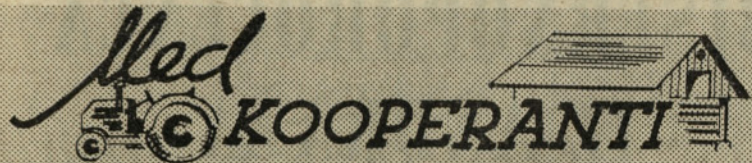
OB ROBU

Metalurg – glasilo Industrije metalnih polizdelkov IMPOL v Slov. Bistrici piše v oktobrski številki v rubriki Ob robu:

»Res ni lepo, da kritiziramo, kadar nam nekdo naredi uslugo. Vendar tudi v takem primeru človek rad ve, pri čem je. Sindikat nam je naročil letos jabolka pri hmeljarijih v Žalcu (ti pa v KZ pri Vinkovcih). Čakali smo dolgo na nje, spremenili so nam sorte in še poslali manj. Eni so jih medtem že naročili drugod, drugi pa smo dobili tudi samo polovico.

Ne velja vedno verjeti lepi pismeni ponudbi. Morda bi prihodnje leto povprašali v naši ali konjiški zadruzi, ki sta zadovoljili našeto oddaljenih sindikatov. Reklamacije bi bile lažje in zagotovili bi si preskrbovalca za več let.

Kdor je kriv, bo pojasnil dogodek, krivec pa se bo celo morda opravičil.

POLŽANSKE VASI

Lep jesenski dan me je vabil iz pisarne. Po krajšem pregledu dela sem ugotovil, da le to lahko brez škode počaka do jutri.

Rahel vetrič je stresal rumenorjavo listje z drevja, ki ga je od močne slane odtajalo milo dopoldansko sonce, in ga nosil nad cesto, po kateri sem brzel proti Šmarju.

Z vodjo kooperacije dipl. inž. Martinom Gobcem sva sklenila obiskati eno najnaprednejših vasi. Za danes naj bo to Polžanska vas, ostale pa drugič.

S ceste, ki pelje proti Sladki gori, zavijeva ostro in strmo navzdol in že sva tu.

Ko sva stopila na dvorišče pri Rupnikovih, so trebili zelje in ga

pripravljali za kisanje. Gospodar Alojz nama je stopil naproti in se opravičeval, ker okrog voglov ni tako, kot bi moralo biti. Je sredi gradnje. Obnovil je z družino in dobrimi sosedi hlev, sedaj pa že premišljuje, kje bo stala strojna lopa, katera od štirih vrat, ki vodijo v hlev bo zazidal, da bodo prehodi polno izkoriščeni itd. Prevetrovalno napravo tudi ima. Naši so mu obljubljali dalj časa »grajfer«, sedaj ga bo pa le dobil. Na 7,5 ha obdelovalne zemlje prideluje predvsem krmne rastline, ker se je specializiral v živinorejo. Redi 8 krav in 8 pitancev. Da je dober gospodar, mi ni treba posebej omenjati. Pri delu mu je v veliko pomoč sin, ki

je končal kmetijsko šolo v Šentjurju.

Hlev Franca Vipotnika stoji na zelo lepem prostoru in kar dominira nad stanovanjsko hišo. Že v prejšnji številki sem zapisal pod sliko, da bo v tem hlevu stalo 12 krav in 30 pitancev. Gospodar je zelo delaven. Sosedje se tod zelo razumejo med sabo in skupno delajo opeko, zidajo, dvigajo ostrešja. Tako je Franc pomagal pri gradnji Majcenu, Fidlerju in Rupniku, Herič in Svetelšek pa še gradita hleve vsak za 24 goved.

V Novi vasi sva se s tovarišem Gobcem ustavila še pri Viliju Novaku, ki je dejal:

»Za uspešno kmetovanje sem imel premalo zemlje, zato sem je še dokupil 5 ha. Tako kot vsi gradim tudi jaz na kredit. Načrt za hlev na izplakovanje mi je izrisal Živinorejsko veterinarski zavod Celje za 22 glav. Ta je v grobem končan. Kot vidite tu, gradim kar sam 2 silosa za 80 m². Začel sem graditi tudi hišo, zmanjkalo mi je sredstev, pa bom moral malo počakati.«

Naj še dodam, da ima sod za gnojevko, traktor, prikolico, dosuševalno napravo in da je delaven kot mravlja. Pravi, da dela zato, ker vidi v napredni živinoreji rešitev.

Domov grede mi je tovariš Gobec povedal, da dela na šestih proizvodnih enotah 26 ljudi, ki morajo obvladati okrog 3500 kmetij, od teh 1500 perspektivnih in 20.000 ha kmetijskih površin z 10.000 kravami in telicami, 5.000 pitanci in mlado živino. Lani so zbrali okrog 3,5 milijona litrov mleka, letos ga bo 1 milijon več, prihodnje leto pa že okrog 7 milijonov litrov.

Poudaril je, da je šmarsko bilo izraziti sadjarstvo vinogradniški rajon, ki je pred II. vojno dajal letno do 700 vagonov sadja in zelo malo živine. Ker za živinorejo ni bilo pogojev, gradijo sedaj s pomočjo kreditov hleve, ki so grajeni za kapaciteto 3 goved na ha obdelovalne površine. Presusmeritev perspektivnih kmetij bo potekala hitreje, ko bodo kmetje zbrali več lastnih sredstev in ko bodo krediti banke in Kombinata obilnejši.

Dan se je že nagibal, ko sem prepričan, da se šmarskemu kmetu obetajo skorajšnji lepši časi, krmaril proti domu.

Vsem bralcem lep pozdrav

urednik

SHRANJEVANJE GOSPODINJSKEGA KURILNEGA OLJA

Hladni dnevi zahtevajo izdatnejše ogrevanje bivalnih prostorov, to pa povečano porabo goriva. Ker maksijsko ogrevajo s kurilnim oljem, je prav, da z namenom preventivnega preprečevanja tovrstnih prepogostih nesreč, spomnimo uporabnike peči na olje na nekatere varnostne ukrepe pri vsakodnevni uporabi tega vira toplote.

Kurilno ali kakor ga tudi imenujemo gospodinjsko olje običajno nabavljamo pri servisih Petrola v najrazličnejših količinah in najrazličnejši embalaži.

Shranjeno sme biti olje v posodah s prostornino do petindvajset litrov in iz nezlomljivega in za olje nepropustnega materiala, ali v posodah do 200 litrov iz jeklene pločevine ali njej ustreznega materiala. V večjih posodah le v rezervoarjih iz jeklene pločevine ali drugega ustreznega materiala. Vse posode smejo biti z oljem napolnjene največ do 95 % svoje prostornine.

Gospodinjska olja ne smejo biti vskladiščena v skupnih prostorih v večstanovanjskih hišah, na prehodih, stopniščih, hodnikih in v podstrešnih prostorih.

V enem stanovanju se sme hraniti do 50 l gospodinjskega olja, ki sme biti v posodah največ do 25 l in ne sme biti spravljeno v bližini vira toplote.

V kletih in pritličnih prostorih stanovanjskih hiš, ki niso namenjene za stanovanja, se lahko hrani največ 200 l gospodinjskega olja na stanovanje.

Celotna količina gospodinjskega olja za kurjavo oziroma ogrevanje stanovanjske hiše z enim stopniščem, ne sme presegati 2.000 litrov; v stanovanjskih hišah z več stopnišči (bloki) ne sme biti ta količina večja od 2.000 litrov na stopnišče.

Pri skladiščenju in shranjevanju omenjenih količin olja pa je dobro vedeti, da se olje od 50 do

200 l na stanovanje sme hraniti le skupno za več stanovanj v posebnem prostoru, pregrajenem s celimi stenami iz nevljivega materiala, vrata teh prostorov pa morajo biti na notranji strani zavarovana z materialom, ki je odporen proti ognju. Takšen prostor se mora v primeru požara upirati ognju vsaj 2 uri. Seveda pa ne smejo biti v ta prostor speljane dimne tuljave dimnikov, morajo pa imeti svoj zračnik z mrežo gostote 30 oces na cm². Takšen prostor pa še ni zadovoljiv, če nima pri vходу dovolj visokega praga ali kakšno drugo rešitev za lovljenje kakorkoli razlitega olja. Praviloma mora biti prag ali druga rešitev za lov takšne kapacitete, da zadrži oziroma sprejme vsebino vseh posod, povečano za 10 %.

Takšna skladišča morajo biti še standardno označena. Vanje pa sme vstopiti le odrasla in trezna oseba.

J. Z.

V Trgovišču so zlomljen drog v hmeljišču zaplombirali in ga obdali z objemko.

V menzi obrata Kmetijstvo I v Latkovi vasi pripravljajo vitlof za prodajo

Letošnja jesen je bila na kozjanskem in šmarskem v znamenju sajenja jagod pod črne folije. Rastline so se dobro ukoreninile.

BESEDA mladih

KAJ BOMO DELALI?

Po skoraj štirimesečnem odmoru se je v torek, 21. novembra sestal odbor aktiva mladih kmetijskih proizvajalcev pri DE Kooperacija Zalec. Glavna beseda na tem sestanku je tekla o bodočem delu sekcij MKP za sezono 1972-73. Odbor je sprejel konkreten program, katerega akcije si bodo sledile takole:

— Poživitev aktivnosti tistih sekcij MKP, ki trenutno zaradi takih ali drugačnih razlogov niso tako aktivno delale, kot ostali področni aktivni. Ta naloga je poleg odbora aktiva naložena tudi tisti poslovnici enoti kooperacije, ki zajema tista področja.

— Organizacija kuharskega tečaja, ki bo v mesecu decembru. Določeni so že trije nadaljevalni tečaji za sekcije Trnava, Celje in Vojnik. Začetni tečaj bo treba združiti iz sekcij v enega, saj po mnenju članov odbora, posamezne sekcije ne bodo uspele zbrati toliko prijavljenk, da bi se splačalo tečaj organizirati samo zanje. Za zbiranje teh prijavljenk bomo sodelovali z vsako sekcijo aktiva posebej.

— Izvedba republiškega tekmovanja oddaje »Kaj veš o kmetijstvu«. Oblika oddaje se bo tokrat razlikovala od prejšnjih po krajevni širini ekip, ki bodo na tekmovanju sodelovale iz vseh kmetijskih področij Slovenije. Zaradi že ustaljene tradicije bo republiško tekmovanje v Žalecu. Naš aktiv bo na tekmovanju sodeloval z dvema ekipama. Odbor je smatral, da je za letos organizacijsko prepozno izvesti v našem aktivu izbirno tekmovanje in prvi dve ekipi prijaviti za republiško tekmovanje. Iz vseh ekip bomo po presoji sekcij izbrali šest članov, ki nas bodo zastopali na tem tekmovanju. Potek organizacije (priprava literature, določitev ostalih ekip, nagradni fond) bo prevzela Zadrúžna zveza Slovenije. Gradivo za tekmovanje bo na razpolago že pred 15. decembrom.

— Udeležba mladincev na seminarju za vodstvene delavce aktiva MKP. Seminar bo organizirala Zadrúžna zveza Slovenije. Prišel se bo predvidoma v mesecu februarju. Naša želja je, da se ga udeleži čim več mladih, ki že ali pa še bodo vključeni v aktivno delo našega aktiva. V sklopu tega programa bomo po želji sekcij aktiva organizirali predavanja oziroma razgovore mladih o aktualnih vprašanjih (zakon o dedovanju, zadrúžništvo in podobno).

— Ustanovitev skupine mladih traktoristov. Ta sekcija bo letos nova, z željo, da bi iz mladih postopoma vzgojili spretne voznike, ki se bodo že v juniju pomerili na izbirnem traktorskem tekmovanju mladih v sklopu našega aktiva. Prvi štirje se bodo udeležili tekmovanja traktoristov, ki jih bo redno organiziral Kombinat Hmezač. Ko bo ta dejavnost zaživela tudi v ostalih aktivih širom naše republike, bo možno organizirati tudi republiško tekmovanje mladih. Prijave za to traktorsko skupino bomo zbirali že na naslednjem sestanku odbora.

To je okvirni program dela mladih kmetijskih proizvajalcev, ki si ga je odbor na seji zadal. Da bo delo lažje, predvsem pa, da se mladi med seboj bolj spoznajo, bomo spomladi organizirali tudi izlet mladih, ki bo vseboval strokovni in seveda tudi zabavni del.

Upamo, da bo pri tako zasnovanem programu dela našega aktiva, našel vsak mladi kmetijski proizvajalec področje, ki ga zanima in bo preko področne sekcije aktiva prispeval svoj delež k izvajanju nalog, ki smo si jih zadali.

Mentor MKP ing. Vošnjak Slavko

Skupina nemških mladincev iz Frankfurta in okolice si je na študijskem popotovanju po Sloveniji in Hrvaški ogledala tudi farmo Zalog.

BISERNOPOROČENCA IZ ANDRAŽA

Osamljeni so primeri praznovanja 60-letnice skupnega življenja. V vrsto teh redkih jubilarov sta se te dni uvrstila bisernoporočenca Jožef JELEN in Frančiška JELEN roj. BIZJAK.

Doba 60 let, ki je povezovala pomlad z jesenjo njunega življenja, je predstavljala napore, skrbi in težave, pa tudi veselje in radost, vse kar je prinašalo življenje s seboj. Ob obojestranskem razumevanju in podpori sta lajšala drug drugemu težave.

Bisernoporočenca na občini Žalec — obdana s številnimi nasledniki — ponovno poročena.

Jožef JELEN je bil rojen leta 1886 v Kalah v čvrsti kmečki družini, Frančiška JELEN pa 1890. v Andražu nad Polzelo prav tako iz kmečke družine Bizjakovih. Oba sta bila deležna vzorne domače vzgoje, ki ni poznala ne razkošja in razvajanja, pač pa dokaj trdo delo že od zgodnjih otroških let, mnogo spoštovanja do ljubljene slovenske zemlje, ki je bila takrat še pod tujčovo oblastjo.

Oče Jožef je moral polnih 7 let nositi vojaško suknjo pod rajno Avstro-Ogrsko. Ko je 3 leta služil redni vojaški rok, ga je doletela prva svetovna vojna za vsa 4 leta.

Naša srečna biserna jubilarita sta dala življenje 11. otrokom, od teh jih še živi 7, med njimi so 4 hčerke in 3 sinovi. Trije otroci so umrli že v zgodnji mladosti, sin Ivan pa je padel kot 18-letni partizan v Zabrezniku 6 tednov pred osvoboditvijo. V NOB sta sodelovala tudi sinova Franc od leta 1943 in Avgust od leta 1944, kar dokazuje, da sta vzgajala svoje otroke v pravilnem duhu, da sta vzgojila zavedne slovenske sinove in može, pridne in skrbne matere. V NOB pa je pravzaprav v obliki nudenja pomoči sodelovala vsa družina.

Uspelo nam je naštetih 32 vnukov in že celo 10 pravnukov. Vsi ti so nedvomno prav tako ponosni na svojo prababico in pradedka, na babico in dedka, kakor njihovi starši, ko družno praznujejo tako visok jubilej.

Vzgoja njunih otrok je zahtevala iskreno sodelovanje obeh, da sta jih uspela vzgojiti v poštene in zavedne državljane. Ponosno lahko gledata na prehojeno pot, ponosna sta lahko na delo, na nov rod, kakor na skupne uspehe pri graditvi boljše in lepše bodočnosti.

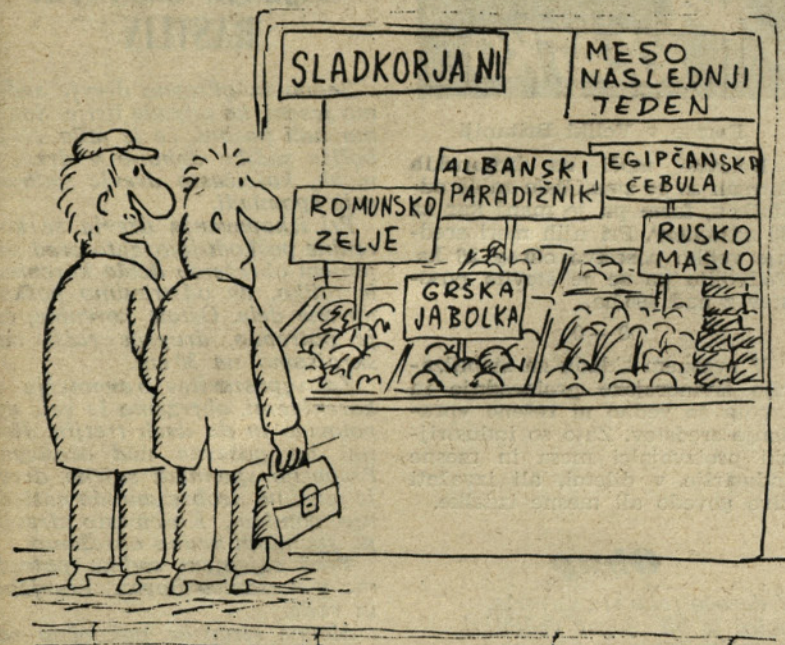
V znak potrditve biserne poroke jima je izročil predsednik občine Žalec diplomo in jima k lepemu jubileju iskreno čestital. S praktičnimi darili so slavljenca obdarile občinske organizacije, krajevna skupnost Andraž in otroci. Številnim čestitkam se pridružuje še uredništvo Hmeljarja in jima kliče še na mnoga zdrava leta.

Vy

OGLAS

Prodajam dobro ohranjeno 8 m² hmeljsko sušilnico.

Martin DOLAR, Galicija Zavrh št. 7

— Letos obhajamo stoletnico kmetijskega šolstva na Slovenskem!
— Ja, ja, vsaka šola nekaj stane!

Obisk v pisarni

»Dober dan! Saj ste vi tisti, ki piše v Hmeljarja?«

Odzdravil sem in prikimal.

»Veste, že dvakrat sem vas iskal, pa nikogar ni bilo v pisarni.«

Tako je pričel razgovor koooperant Ivan Rovšnik s Podvrha, ki teritorialno spada pod Braslovče, zaradi boljše ceste iz Prekope pa pod PE Vransko, in nadaljeval:

»Zglasil sem se pri tovarišu druga vrata levo na desni strani hodnika, pa vam ni nič dal. (Odki-mal sem). Sigurno je mislil, da je časovno zastarelo ali pa se nisva razumela. Rad bi, da objavite dogodek, ki se mi je pripetil med obiranjem. Poslušajte! Z obiraleci smo se dogovorili, da jih pridem čakati na celjsko postajo, čakalo nas je veliko hmeljarjev. Po prihodu vlaka se je vsulo obiralcev na peron. Svoje sem že videl. Toda k njim pristopi hmeljar iz Ojstriške vasi in jih pregovori češ, kaj boste hodili k njemu, ko mu je pa včeraj vse toča stolkla. Pa sem šel domov jezen, da bi najraje s tole palico udaril. Hmelj smo obrali vseeno.

Zelim, da to napišete vsem, ki Hmeljarja berejo, v vednost, o-pomin in svarilo, da so takšna dejanja nečastna za hmeljarja, da se v prihodnje ne bi dogajala in da si bo v prihodnje vsak hmeljar že pred prihodom zagotovil obiralec.«

»Pa hmelj je bil lep,« povprašam.

»V primerjavi z lanskim je bil slabši, saj so ga od 20 bal bile le 4 prve vrste, ostale pa druge. Zaradi dežja je bila njiva tako razmočena, da v evetenju niso mogli škropiti, njivo so le obrobili. Bolj bled je bil, količinsko pa ga je še kar.«

»Kaj pa čreda?«

»Imamo deset glav živine in kobilu z žrebcom. Oddali smo že 3, sedaj bosta godna še dva pita-
ca. Mleka ne oddajamo, delamo maslo in vse porabimo doma.

Ena krava je letos imela tako močnega teleta, da nas je pet

vleklo, pa nič. Živinozdravnik z Vranskega je teletu naravnal glavo, da smo ga potegnili do polovice ven, dlje pa ni šlo. Živinozdravnik ga je prerezal čez pol, drugo polovico porinil nazaj in jo razrezal, da smo vsako nogo posebej izvlekli. Krava je bila toliko prizadeta, da ni več vstala. Dali smo jo v zasilni zakol in zaradi prenizkega zavarovanja potegnili kratko.

Krme je letos dovolj, le precej kisle je vmes, ker kosimo tudi nekdanji grajski ribnik. Kobile ne bi imeli, če ne bi redno dajala žrebet. Sedaj imamo lepo kobilico. Spomladi jo namerava hči prodati, ki si jo je zgovorila zato, ker veliko fura.«

»In mehanizacija?«

»Traktor imamo in tudi nekaj priključkov. Kupil sem kosilnico in prav danes nesel potrdila na občino za olajšavo davka.

Pa v Celju sem tudi bil pri novinarjih Novega tednika. Oni se zanimajo za stare stvari, tudi gotoveljski Jordan povsod stika za starinami.

Tam nad nekdanjim ribnikom še sedaj stoji dobro ohranjena lesena kočica — nekdanja grajska okrepčevalnica za tisto gospodo, ki je hodila loviti ribe. V tej bajti še sedaj stanuje ženica, ki pravi, da je še kot mlado dekle stikala po podstrešju in našla vse mogoče stare predmete iz porcelana, stekla in železa. Morda je še kateri ohranjen, verjetnosti je malo, ker kolikor jih ona ni pogubila in razbila, je to storila njena mlada negovanka. Izplača pa se sem priti zaradi čudovitega razgleda. Saj se v lepem vremenu vidi tja do Jožefa nad Celjem.

No, nikar ne pozabite napisati neljubega dogodka ob obiranju, da bodo vedeli.

Nasvidenje!»

Obrnil se je in ponosno odšel s svojo debelo okovano palico.

»Nasvidenje!« sem zaklical za njim.

Urednik

Iz občinske listnice

OBVESTILO

o podaljšanju registracije motornih in priklopnih vozil za leto 1973.

I.

Po določitih 154. člena Temeljnega zakona o varnosti cestnega prometa (Uradni list SFRJ št. 15/70) in pravilnika o registraciji motornih in priklopnih vozil, (Uradni list SFRJ št. 20/67) so dolžni vsi lastniki motornih vozil, katerim bo do 31. 12. 1972 potekla veljavnost prometnega dovoljenja, podaljšati redno registracijo za leto 1973.

II.

Podaljšanje registracije motornih in priklopnih vozil bo opravil oddelek za splošne zadeve in družbene službe SO Žalec v času od 4. 12. 1972 do vključno 20. 12. 1972 vsak dan, razen sobote od 9. ure do 15. ure in v sredo od 14. do 17. ure po naslednjem razporedu:

Dne 4. 12. 1972 Krajevna skupnost Andraž, Ponikva, Galicija, Gotovlje, Vinska gora, Letuš.

Dne 5. 12. 1972 Krajevna skupnost Braslovče, Trnava, Petrovče, Liboje.

Dne 6. 12. 1972 Krajevna skupnost Griže, Gomilsko, Šešče.

Dne 7. 12. 1972 Krajevna skupnost Tabor, Vransko.

Dne 8. 12. 1972 Krajevna skupnost Prebold.

Dne 11. 12. 1972 Krajevna skupnost Polzela.

Dne 12. 12. 1972 Krajevna skupnost Šempeter.

Dne 13., 14. 12. 1972 Krajevna skupnost Žalec.

Dne 15., 18., 19., 20. in 21. 12. 1972 KK Hmežad Žalec.

Zamušniki, ki iz opravičenih razlogov ne bodo mogli podaljšati registracije v rednem času, lahko to storijo od 4. 1. 1973 do 20. 1. 1973.

Podaljševanje registracije motornih in priklopnih vozil bo v prostorih SO Žalec (II. nadstropje soba št. 54).

III.

Za podaljšanje registracije motornih in priklopnih vozil je vsaka stranka ali delovna organizacija dolžna priložiti:

a) Priglasnico, ki mora biti čitljivo napisana

b) potrdilo o obveznem tehničnem pregledu, s katerim je ugotovljena brezhibnost vozila

c) potrdilo o plačani pristojbini ja javne ceste (čekovni odrezek)

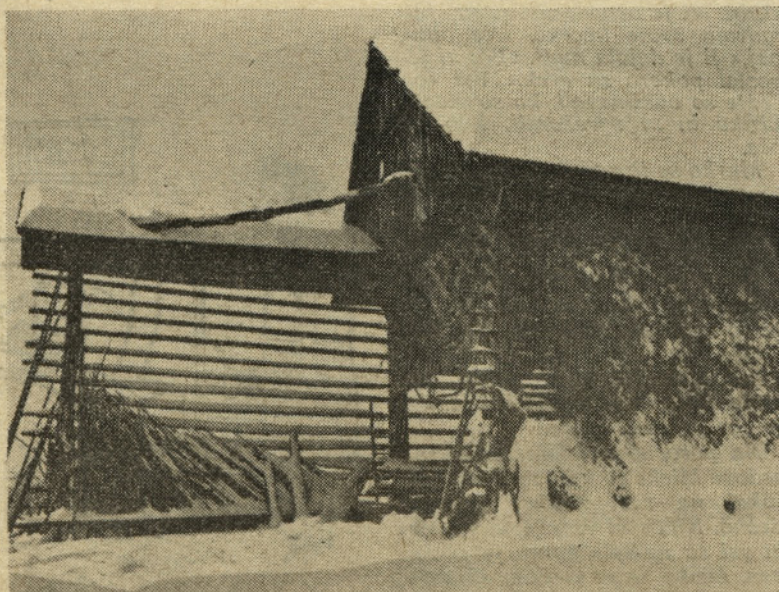
d) potrdilo o vplačilu obveznega zavarovanja avto-odgovornosti (čekovni odrezek)

e) upravna taksa v znesku 22 din (koleki)

f) zasebni lastniki tovornih avtomobilov, prikolic ter kombi vozil morajo predložiti še potrdilo, da imajo plačane vse zapadle davke in prispevke.

Vsa pojasnila in tiskovine v zvezi s podaljševanjem registracije motornih vozil in priklopnih vozil dobijo stranke vsak dan v sprejemni pisarni SO Žalec.

NAČELNIK
ODDELKA ZA SPLOŠNE ZADEVE
IN DRUŽBENE SLUŽBE
Janez Meglič

Sneg je zametel Lončarjev kozolec in njemu ter ostalim onemogočil dela na planem za krajši čas.

Usoda

Tiho je stopala po stezi in pod njenimi nogami je kdaj pa kdaj zašešestelo odpadlo jesensko listje. Nemir je nosila v svojem srcu. Ob potoku pokraj steze je obstala. Naslonila se je na suho brezo in se sanjavo zazrla v nebo. Na tisoče zvezd so uzrle njene, kot potok zelene oči. Želela si je prešteti zvezde na nebu tako, kot si je želela biti v Markovem objemu. Marko je bil sin znanega premožnega kmeta. Bil je posta-

Ljubica Hriberšek

ven, krepak fant in vsako dekle je vztrepetalo ob njegovem pogledu. Tudi Lizika, ki je bila hči revne družinice, se je izgubila v zapeljivem Markovem pogledu. Bila je brhko kmečko dekle, živel je z materjo v revni koči z malo zemlje. Tudi Marko ni spregledal njenih lepih nog, zalitih bokov in lepih prsi. Ni je mogel pozabiti od tistega večera, ko so ličkali koruzo na Markovem domu. Tako očarljivo se mu je smehljala, da je ni mogel pozabiti. V njem je vzkypela vroča fantovska kri. Nekega večera jo je počakal, ko se je vračala od svoje botre onkraj vasi. Tiho si je prepevala, ko je preskakovala krtinice čez travnik. Marko je stopil za drevo in počakal, da se je približala. Ko je stopila tik mimo drevesa, ga je zagledala. Kot vkopana je obstala in tiho izgovorila njegovo ime. Marko jo je brez besed objel in ji usta zaprl z dolgim poljubom. Poležana trava in suho listje sta bila edina priča, kaj se je ta večer zgodilo. Po tem večeru se je Marko vse bolj sukal okoli sosedove Micke. Lizika mu je bila všeč. Ni pozabil njenih gorečih ustnic, a vendar se je bal svojega očeta, ki je bil prav vsemu gospodar. Nihče ne bi vedel za Liziko in Marka in za tisti večer, če ne bi bog poslal na pot otroka. Lizika je nosila Markovo življenje pod svojim srcem. Lizika ni mogla dolgo skrivati pred ljudmi. Nekega večera je vse povedala materi. Na njenem zgaranem licu so se še bolj zarežale gube starosti in skrbi. Ni je oštela, niti se ni sramovala svoje hčerke. »Ne obupaj,« ji je dejala mati. »Bóg ti je poslal pokoro za greh.« Vsi sosedje so odkimavali, ko so videli Liziko in se spraševali, kdo je oče.

Marko se je pripravljaj na ženitovanje, a ne z Liziko, ampak s sosedovo Micko. Lizika je vse to prenašala z bolečino v srcu, a vendar hrabro. Marka se je izogibala, niti z besedico mu ni omenila. Marko je slutil, da se je to zgodilo tisti večer.

Oče je vse pripravljal za sinovo srečo. Marko je bil nemočen, bal se je očeta in vsega. Pustil je, da je čas prinesel svoje.

Na poročno noč Marka in sosedove Micke je v ubogi koči prijoval na svet močan, krepak dečko. Nihče ni vedel kdo je oče in vsi so ugibali, komu je podoben. Lizika se ni možila, skrbela je za svojo staro mater in za svojega sina, ki je rasel in se

razvijal v pravega Marka. Z leti so tudi drugi opazili veliko podobnost med tem fantičem in Markom.

Tudi Micika je kmalu rodila hčerkico. Marko si je želel sina, a vdal se je v usodo in ljubil svojo malo Minko. Leta so tekla in marsikaj se je v tem času spremenilo. Lizikina mati je umrla, Marko in Lizika sta se postarala, otroka pa sta postala velika. Tako, kot se je pred leti zagledal v Liziko Marko, tako se je začela ljubezen med Minko in Janezom. Vse večkrat sta bila skupaj, a Marko in Lizika nista mogla na dan z resnico. Bila je preveč kruta in vedela sta, kako bi s tem ranila srečo mladih.

Že se je začelo govoriti, da se bosta vzela Minka in Janez. Marko si ne bi mogel želeli boljše roke v svoji hiši, a Janez je bil njegov sin. Na jesen, ko je začelo odpadati listje, je Lizika močno zbolela. Janez je lepo skrbel zanj, a bolezen je bila močnejša od vsega. Lizika je čutila, da ji je prišla zadnja ura in je prosila, da naj pri njej ostane samo Janez. Lizika je zatisnila oči, Janez pa je s sklonjeno glavo stopil iz zibe. V njegovi roki je obstala nežna in mehka roka Minke. S solzami v očeh se je zazrl v njen obraz. Janez je vedel, da zdaj ni pravi trenutek za resnico. Marko je ves strtl stal ob strani, bal se je srečanja z Janezovim pogledom. Vedel je, da je Lizika povedala Janezu, kdo je njegov oče.

Po materini smrti nekaj dni Minka ni videla Janeza. Nekega večera ga je počakala, ko se je vračal z maminega groba, kjer je bil spet prižgal svečko. Stala je prav pod tistim drevesom, kjer je pred leti čakal Marko Liziko. Janez se je boleče zazrl v njen nežen obraz, jo objel in ji dejal:

»Minka, jaz in ti imava istega očeta.«

Nihče ni vedel, kaj sta čutila oba.

Veter je odnesel Janezove besede, a bolečine ni mogel odnesti niti najhujši vihar.

Farme v Veliki Britaniji

Delovne moči na britanskih farmah so se zmanjšale za 44 odstotkov, farm pa je manj kar za 33 odstotkov. Pri njih meri srednje veliko posestvo okrog 26 ha. Podvojilo pa se je število posestev z nad 400 ha.

0 — 0

V zveznem skladu za stabilizacijo živinorejske proizvodnje in izvoza še vedno ni rešeno vprašanje sredstev. Zato so industrijski proizvajalci mesa in mesne industrije v dilemi, ali izvažati živo govedo ali mesne izdelke.

Obup

V deročo reko sta strmela, boleč je bil njegov vzdihljaj, poročiti draga se ne smeja, obup ohladi nama reka naj.

Za oblak se blede luna skriva, mar moti jo nesrečni par, ko zvestobo smrti sta izročila, je duši trl bolečin vihar.

Bučno je voda zašumela, je krik preplašil jato vran, v daljavo s trupli je drvela, in ju rešila srčnih ran.

Alojz Anderlič

LJUDSKE NAPOVEDI

Če v grudnu bliska in grmi, za drugo leto vetrove budi! Prvi teden v mesecu mraz, trajal bo ves zimski čas.

PREGOVORI

Zeniti se je treba z ušesi, ne pa z očmi.

Živemu človeku se vse pripeti, mrtvemu samo jama.

Kdor plačuje z besedami, ni nikoli več dolžan.

SAJENJE LESNATIH RASTLIN

Sadno in okrasno drevje sadimo jeseni, ko odpade listje. Sadimo tudi pozimi, če je mila. Najboljše sadike dobimo v drevesnicah, koščičasto drevje sadimo raje spomladi.

Pri izkopavanju drevja se korenine poškodujejo, zato pred sajenjem obrežemo debela korenine le toliko, da odstranimo poškodovane dele. Ostale korenine, če je potrebno, drugače rajši ne, skrajšamo na 30 cm.

Za vzpostavitev ravnotežja s koreninami, obrežemo še veje na polovico in do dveh tretjin. Rez naj bo poševna nad očescem. Prepozno spomladi sajeno drevje pustimo neobrezano do naslednje pomladi. Koščičasto drevje pa spomladi vedno obrežemo.

Pred sajenjem sadike potopimo v mešanico ilovice, kravjeka in vode.

Močne stranske pokončno rastoče veje obrežemo krajše, šibkejš in položnejše režemo daljše.

ZAKAJ MLADI LJUDJE DIVJAJO Z MOTORNI MI VOZILI?

Znani psihiater profesor dr. Fielding iz Canberre je dognal na podlagi dolgotrajnih raziskav, da mladi vozniki divjajo na cesti zato, ker dvomijo v svoje spolne zmogljivosti in sposobnosti. Takšni divjaki, ki mislijo, da voznja pod 100 km na uro sploh ni »prava« voznja, se zavedajo, da spolno niso zelo pri močeh. Svojo potenco hočejo zaradi tega izravnati z divjanjem po cestah in pokazati, kako temeljito obvladajo avtomobilsko krmilo. Takšen divjak, pravi dr. Fielding, kompenzira svoj strah pred impotenco z vratolomno vožnjo, zlasti, če sedi ob njem kako dekle ali ženska.

Hmeljarji pozor!

V Hmezadu so v bali iz okolice Gotovelj našli ključke za VW z vpeto ščipalko za nohte in denarnico z manjšo vsoto denarja.

Zglasite se pri tov. Joži Aubrehtu.

Misli

— S kariero je podobno kot v kinu. Običajno je napoti kakšna glava.

— V neiskrenih odnosih je najtežje povedati resnico.

— Pri marsikaterem avtomobilu ne veš, kaj je bolj nevarno: konji v motorju ali osel za volanom.

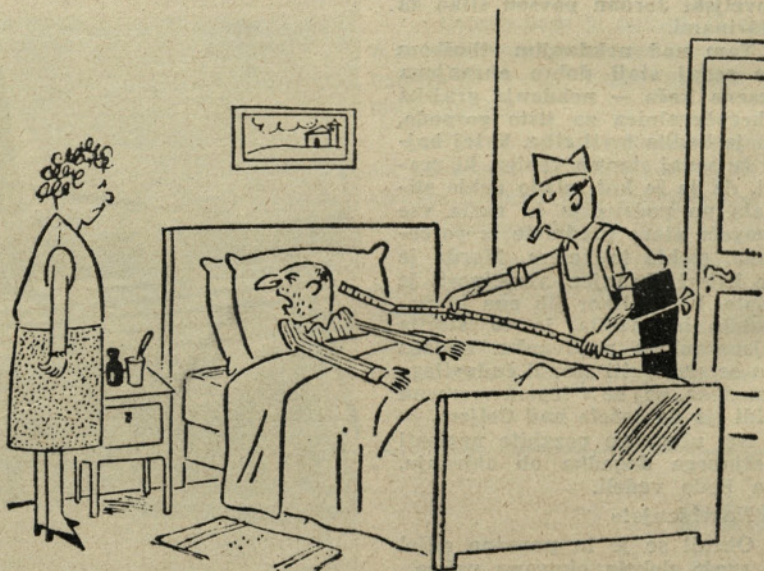
— Nikoli ne verjemi človeku, ki o vsakem govori dobro.

Šoferska

— Letos bo mila zima.

— A zato, ker se listje tako dolgo drži na drevju?

— Ne zato, ampak ker ni nikjer dobiti zimskih gum!

— Tončka, ti mi nekaj prikrivaš!

HMELJAR

1972/10

PRILOGA HMELJARJA

Hmeljar izdaja delavski svet Kombinata »Hmezad« Zalec — Ureja uredniški odbor: Anton GUBEN-SEK, dipl. kmet. inž. — predsednik in člani: Stane MAROVT, dipl. kmet. inž., Bogdan PUGELJ, dipl. kmet. inž., Jože ROJNIK, kooperant, Rajko ZOHAR, dipl. živ. tehnolog, Miljeva KAC, dipl. kmet. inž. — urednica strokovne priloge, inž. Vili VYBIHAL — glavni urednik — Uredništvo je v Kombinat »Hmezad« Zalec, Ulica žalskega tabora 1 — Glasilo izhaja enkrat mesečno v 5.000 izvodih. — Letna naročnina 12 dinarjev. — Tisk in kliseji AERO kemična in grafična industrija Celje.

Milan DOLINAR, dipl. inž. agr.

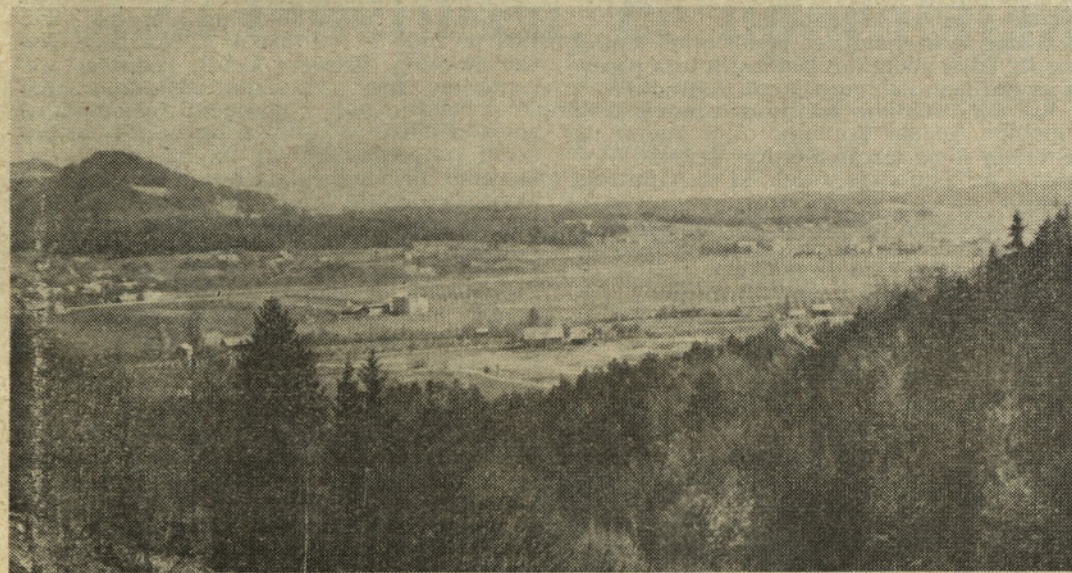
KOLIKO BI LAHKO IN KOLIKO BOMO POSADILI HMELJIŠČ Z NOVIMI SORTAMI HMELJA

Mnogi proizvajalci hmelja v Sloveniji so že ugotovili, da je z novimi sortami hmelja možno doseči večje pridelke. Rezultati, znani iz doslej objavljenih podatkov novih sort po vprašanju pridelka, se potrjujejo tudi v praksi. Zato ni čudno, da je povpraševanje po sadikah teh sort tolikšno, da ne bomo zmogli zadostiti vsem potrebam.

največ odločilo za atlas in auroro. Kaže, da bomo najlaže zadostili željam po atlasu, medtem ko po aurori le 20—25 %. O tem, kdo bo in kaj bo dobil, bo odločala komisija, ki je za to določena in bo imela dokaj težavno nalogo. Pri tem bo morala upoštevati več faktorjev, predvsem sposobnost proizvajalca opraviti vsa dela pravočasno in strokovno

nabiranju smo jih dostavili naročnikom. Pred tem naj bi imeli pripravljene že napolnjene vrečke s kompostom in jih takoj po prejemu posadili vanje. To pa se je zgodilo le v redkih primerih. Večina je sadike skladiščila zelo dolgo, v neprimernih prostorih, v vrečah zbite, nenavlažene, tako, da so pričele plesniti in gniti. Spet nekateri so jih pustili v vrečkah nenavlažene, da so se posušile. Drugi so jih držali v temnih prostorih tako dolgo, da so odgnale, potem pa nežne brez klorofila izpostavili vročemu soncu, da so se posušile poganki. Zaradi pozne sadike na prosto ter zaradi izčrpanosti sadike, ni bila sposobna pognati ponovno iz spečih oces. Niso bili redki primeri, da so zaradi obilice dežja potonile. Bil je tudi kompost nepravilno pripravljen, saj smo ugotovili, da je bil v njem sveži gnoj. Zaradi tega so se nekatere sadike posušile. Tudi dognovanje, s prevelikimi odmerki dušičnih gnojil je povzročilo enak propad že vzniklih ali celo napeljanjih pogankov. Nepravočasna napeljava pogankov, nepravilna napeljava teh, visok in gost plevel, nepazljivost pri okopavanju in vse prej navedeno, so skupaj k razlogu zaradi katerega je prišlo do takšnega izpada števila sadilnih mest in s tem v zvezi nastali problemi, kje sedaj dobiti dovolj sadik za vse želje.

Ceprav je mnogo vzrokov, ki vsi niti navedeni niso, je že teh dovolj, da bo vsak, ki je spomladi sadil hmelj novih sort lahko objektivno presodil, kje ni uspeha. To pišemo predvsem zato, ker ugotavljamo ponekod odlične uspehe. Vseh neuspehov pa naj bi bile krive le sadike, na katere se vsi prav radi izgovarjajo. Vsi taki zatrjujejo, da so bile sadike prešibke, prekratke, poškodovane, brez enega samega venca oči. Priznamo, da se je tu in tam lahko tudi to zgodilo, bile pa so povsod enake. Če kdo ne verjame, da je bilo možno s takimi sadikami doseči le 5 % praznih mest, ter da je bila večina njih na vrhu opore naj gre vprašati ali pogledati na Polzelo (Glavnik, Cajhen), v Dolenjo vas (Vedenik, Uršič, Jager), v Sešče (Sedminek), na Roje (Cokan), v Migojnice (Leskovšek, Dolinar), v Petrovce (lastna), v Šmarjeto (lastna) pa se bo prepričal, da je le v doslednosti in pravočasnosti izvajanja vseh ukrepov možno doseči zadovoljiv uspeh.

Po Savinjski dolini se vztrajno širijo nove sorte hmelja

Trenutno je vseh nasadov novih sort 106 ha. Spomladi smo pisali, da je teh površin 111 ha, vendar smo ob natančnejšem pregledu kasneje ugotovili, da jih je dejansko manj. Tako imamo sedaj 27 ha starejših nasadov in 79 ha prvoletnih. Torej smo iz 27 ha uspeli posaditi skoraj trikrat več novih. Teoretično bi tako lahko v sezoni 1972/73 posadili ca. 300 ha novih površin.

Trenutno je znano, da žele proizvajalci posaditi v naslednji sezoni 213 ha novih sort, kot pa že omenjeno sadik ne bo toliko. Če v številu navedemo bi potrebovali milijon sadik, pridobili pa jih bomo od 500 do 600 tisoč, torej za dobro polovico potreb.

Kje so vzroki, da sadik ne bo dovolj? Nekaj razlogov je že v tem, da nismo dovolj osipali, največji izpad pa je v praznih mestih in ogromnem številu šibkih rastlin. Nadalje je tudi priznavalna komisija izločila nekaj nasadov, ker so bile rastline okužene s peronosporo v toliki meri, da ni priporočljivo s takih nasadov nabirati sadike.

Kar več kot polovica prvoletnih nasadov, ki bi morali dati v povprečju 1 sadiko iz sadilnega mesta, bodo pokrili komaj lastne potrebe za dosajanje praznih mest. V nekaj primerih pa niti to ne in bomo morali tam sadike celo pripeljati na njivo. Le redki bodo imeli določeno število viška iz prvoletnih nasadov, tako, da bomo pretežni del potreb krili iz starejših nasadov.

Teh je, kot smo že omenili 27 ha, največ od tega je atlasa, ahila in aurora nekoliko manj, apolona pa najmanj. Ko smo povprašali proizvajalce, katero sorto žele, se jih je

pravilno. Nadalje je pri tem važen moment obiralni stroj. Ali je kapaciteta stroja tolikšna, da lahko obere še kaj več od goldinga. Vsi vemo, da vse nove sorte dozorevajo kasneje. Posebno pozoren je atlas, ki je v letu 1972 bil zrel šele 6. septembra. Prekinitve od zaključka obiranja savinjskega goldinga pa do zrelosti nove sorte si ne moremo privoščiti, nezrelega pa ne smemo obirati.

Pa se povrnimo še enkrat na razloge, zakaj sadik novih sort ne bo dovolj. Kot je znano, so bile vse sadike z enim vencem oči, nekatere tanke iz pogrobanih nadzemnih delov, nekatere, posebno iz starejših nasadov pa tudi že za palec debele. Takoj po rezi in

Blažena PUGELJ, dipl. ing. agr.

Hlevski gnoj dobro nadomeščajo posevki za podor

Med najstarejšimi in dokaj učinkovitimi ukrepi pri gnojenju, je gnojenje z organskimi gnojili. Gnojenje z organskimi gnojili v naših razmerah je skoraj nujen ukrep, če hočemo dosegati vsaj do neke mere zadostne pridelke.

Ker pa se v zadnjem času nova tehnologija v živinoreji vedno bolj odmika od klasičnega načina nastiljanja, se zato tudi zmanjšuje proizvodnja hlevskega gnoja. Hlevski gnoj pa lahko nadomeščamo z različnimi zelenimi posevki.

Organska gnojila uporabljamo zato, da vnašamo v tla hranila, aktivni in trajni humus. Vendar organskih gnojil ne cenimo predvsem po vsebnosti hranil, ampak so dragocen vir za izboljšanje talnih lastnosti. Njihova velika vrednost je predvsem v tem, ker so pomembna pri vzdrževanju trajnega humusa v tleh, ustvarjajo ugodne biološke lastnosti v tleh, povečujejo kemijsko sposobnost tal (sposobnost tal da sprejemajo, vežejo in oddajajo hranila). Predvsem pa jih cenimo zato, ker zelo ugodno vplivajo na popravlja-

NEKAJ ZANIMIVOSTI Z OBISKA V BELGIJI

Inštitut za hmeljarstvo ima že več let dobre stike z belgijskim inštitutom za kmetijsko tehniko v Merelbeeku pri Gentu, ki se ukvarja, mimo drugih vprašanj, tudi z mehanizacijo v hmeljarstvu, ovlaževanjem hmelja in kemijo hmelja.

Tudi letos smo izmenjali nekaj obiskov. Pri nas je bil na obisku dr. Maton, direktor inštituta in znan strokovnjak za mehanizacijo v hmeljarstvu. Z naše strani pa sta obiskala njihov inštitut poleg mene še dva strokovnjaka.

Inštitut sem obiskal spotoma, ko sem se vračal s kongresa za organizacijo dela, ki je bil v Wageningenu na Nizozemskem. Zato je bil moj obisk v Belgiji kratek in mi je omogočil le bežno sliko o njihovem delu.

Ker bo to prav gotovo zanimalo naše hmeljarje, sem se odločil, da o tem napišem nekaj vrstic.

V Belgiji so začeli pridelovati hmelj že v zgodnjem srednjem veku (okrog l. 700). Danes ga pridelujejo na okrog 1200 hektarih, in sicer na področjih: Poperinge, Aalst-Asse, Eksaarde-Florenville. Povprečna površina hmeljišč na kmetijo znaša 2,5 ha. Na področju Poperinga, kjer pridelajo 2/3 belgijske proizvodnje hmelja, so pridelovali leta 1962 43 % sort v veliko količino alfa-smol, leta 1971 pa že 90 % (od tega 46 % Northern Brewer in 43 % Brewers Gold). Podobno presumeritev sort z visokim odstotkom alfa-smol beležijo tudi v področju Aalst-Asse, ki pa je nekoliko počasnejša. Lani (1971) so pridelali povprečno 1825 kg hmelja na hektar. Moramo pripomniti, da so imeli lani nadpovprečno dobro letino. Pri posameznih sortah dosega naslednje odstotke alfa-smol: Northern Brewer 9,5 %, Brewers Gold 7 %, Record 9,5 %, Star 6 %, Hallertau 5,5 % in Žateški 5 %. V naprej prodajo okrog 45 % hmelja, medtem ko je bilo v ZR Nemčiji leta 1971 v naprej prodanega 85 % vsega hmelja. Potrošnja piva je znašala v Belgiji leta 1970 okrog 133 l na prebivalca, kar je med najvišjimi v Evropi.

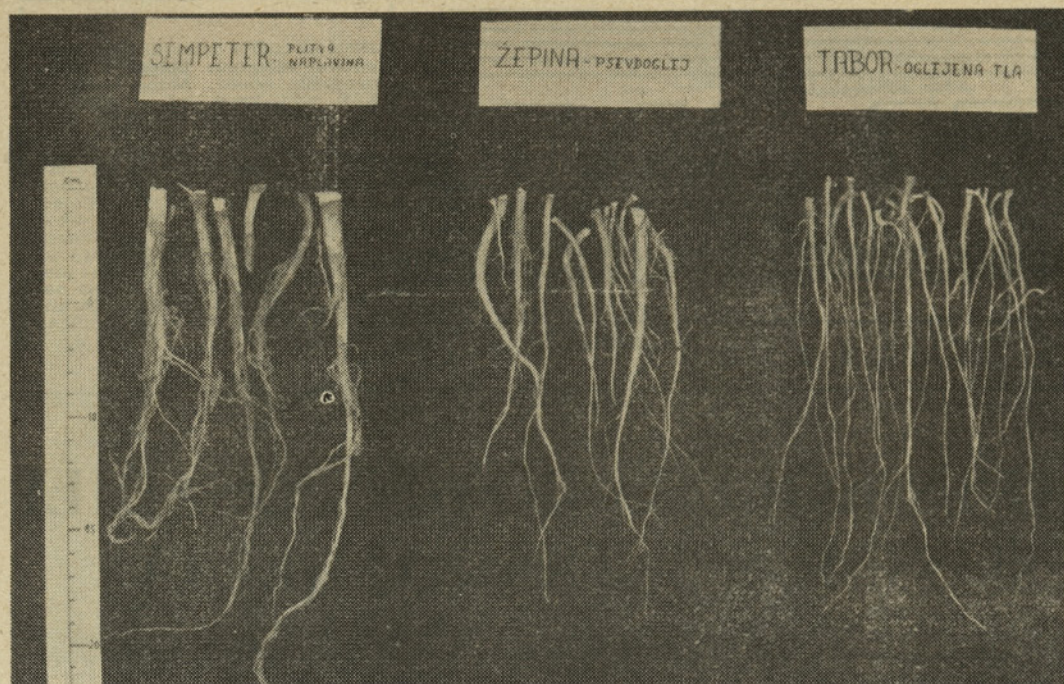
Inštitut za kmetijsko tehniko (Rijksstation voor Landbouwtchniek) v Merelbeke pri Gentu spada pod kmetijsko ministrstvo, ki tudi v celoti financira njegovo raziskovalno dejavnost. Poleg razgovora z direktorjem inštituta dr. Matonom sem si ogledal nekatere oddelke inštituta.

Na oddelku za tehniko sušenja, v katerega spada tudi kemični laboratorij delajo trije strokovnjaki. Imajo plinski kromatograf. Za izračunavanje kromatogramov uporabljajo elektronski integrator, ki jim zelo olajša delo. Na treh poskusnih sušilnicah 25 x 25 cm in z 800 m³ zraka na uro delajo poskuse s sušenjem hmelja pod različnimi pogoji. Sušilnice so popolnoma avtomatizirane in opremljene z vso potrebno kontrolno aparaturo.

Na oddelku za tehnološke raziskave materiala za osuševanje in namakanje zemljišč so zaposleni 3 strokovnjaki in 2 delavca. Na tem oddelku preizkušajo razne vrste plastičnih rebrastih cevi, različne vrste lukenj v ceveh, materiale za izolacijo cevi, trdnost itd. Za proučevanje propušcanja vode imajo poseben pešeni model.

Na oddelku za skladiščenje kmetijskih proizvodov je zaposlenih 5 strokovnjakov in 3 delavci. Proučujejo problematiko sušenja in kondicioniranja hmelja. Največ pa se ukvarjajo s proučevanjem sušenja zelenjave na hmeljskih sušilnicah z namenom, da bi na ta način podaljšali koriščenje sušilnic do 6 mesecev. Že več let proučujejo kondicioniranje (ponovno navlaženje hmelja po sušenju) hmelja. V posebne bunkerje spravijo posušen hmelj in skozenj spustijo zrak, ki je do določene stopnje nasičen z vodno paro. Postopek je avtomatiziran. V desetih urah hmelj odvolgne in ima 11 % vlage. Z rezultati niso povsem zadovoljni, ker tako odvolgnjen hmelj nekoliko izgubi barvo, verjetno zaradi ogrevanja z vodno paro. Pri tem postopku se namreč hmelj ogreje do 40° C. Dogovorili smo se za izmenjavo izkušenj na tem področju.

Inž. TAVEIRNE se ukvarja s problematiko avtomatične regulacije toplote, vlage in

nje in vzdrževanje fizikalnih lastnosti v tleh, predvsem strukture. V dobrih strukturah tleh se bodo tudi hranila iz mineralnih hranil boljje izkoriščala.

S hlevskim gnojem vnašamo v tla tudi hranila. Hranila v hlevskem gnoju so v primerjavi s hranili v mineralnih gnojilih draga. Ker pa biološke, kemijske in fizikalne lastnosti organskih gnojil odtehtajo hranilno vrednost, zato so predvsem za izboljšanje talnih lastnosti organska gnojila toliko bolj dragocena.

Hlevski gnoj bogati tla z aktivnim in trajnim humusom, rastline za zeleno gnojenje pa dajejo tlom lažje razkrojljive snovi aktivnega humusa.

Posevki za zeleno gnojenje oskrbujejo tla in rastline poleg aktivnega humusa tudi s hranili. Proces mineralizacije posevkov so v tleh v ugodnih pogojih hitri in hranila so rastlinam lahko na razpolago. V tleh se povečuje biološka aktivnost, vendar je vpliv biološke aktivnosti iz hlevskega gnoja večja.

Na kemijske in fizikalne lastnosti pa posevki za zeleno gnojenje prav tako ugodno delujejo kot hlevski gnoj.

Tabela št. 1

Talna enota in kraj	X dolžina korenin v c m	X debelina korenin mm	Teža suhih korenin v g x +	Teža suhih nadzemnih delov v g x +
Plitva naplavina Sempeter	23.10	4.31	1.97	24.59
Pseudoglej Žepina	15.06	3.14	1.49	23.20
Oglejena tla Tabor	14.97	2.02	1.36	18.57

x zračno suho

+ korenine smo ugotavljali z valjkom premera 20 cm in do globine 40 cm

Na plitvi naplavini se korenine močneje razraščajo, so debelejšje in globlje prodirajo v zemljo. V zemlji puščajo tudi večjo količino organskih snovi. Na pseudogleju so korenine tanjše in krajše rasti. Najslabša rast korenin je na oglejenih tleh, kjer so tudi talne lastnosti najmanj ugodne. Korenine so drobne,

ne rastejo globoko in dajo malo organske gmote.

S podoravanjem zelene gmote popravljamo tla in jih godimo, poleg tega pa vnašamo v tla še nekaj hranil.

Koliko je hranil v nadzemskih delih in koreninah ozimne repice v % (suhe snovi) je razvidno iz tabele:

Kraj	Tla	N	P ₂ O ₅	K ₂ O	CaO	MgO
v nadzemnih delih						
Sempeter	plitva naplavina	2,04	0,84	3,22	1,15	0,17
Žepina	pseudoglej	1,71	0,90	4,11	0,89	0,33
Tabor	oglejena tla	1,39	0,25	2,59	1,46	0,31
v koreninah						
Sempeter	plitva naplavina	0,60	0,13	0,77	0,66	0
Žepina	pseudoglej	0,52	0,18	0,20	0,43	0
Tabor	oglejena tla	0,88	0,08	0,85	0,76	0

Podatki v tabeli povedo, da je oljna repica dobra meliorativka. Poleg dokajšnje ko-

ličine zelene mase zadajemo z njo v zemljo tudi precejšnjo količino hranil.

svetlobe v rastlinjakih. V posebnem prostoru ima za demonstracijo izdelane modele teh naprav s prikazom delovanja. Modele dajo na voljo razne firme v reklamne namene. Takoj, ko nek sistem zastari, dobi nove izvedbe. Na ta način je vedno na tekočem.

Inštitut ima še druge oddelke, npr. za gradnjo in opremo hlevov, organizacijo dela in tehniko v rastlinski proizvodnji. Ukvarja se tudi s proučevanjem witloofa, ki ga tudi pri nas uvajamo. Ogledal sem si nekaj obratov, kjer opravljajo svoje poskuse.

Inštitut je izredno dobro opremljen. Ima velike delavnice, za proučevanje in adaptiranje raznih strojev in naprav v kmetijstvu.

S financiranjem nima težav. Vzdržuje ga ministrstvo za kmetijstvo, ki ima posebno direkcijo za raziskovalno delo. Na osnovi vsakoletnega predračuna dobi sredstva od ministrstva za kmetijstvo. Zelo mali del pa še iz drugih virov.

Poleg inštituta sem si ogledal hmeljarsko posestvo. Naj opišem nekaj zanimivosti! Večja farma v Vzhodni Flandriji ima 17 ha hmelja, od tega skoraj $\frac{2}{3}$ na alfa-smolah bogatih sort (Northern Brewer, Record, Brewers Gold) in $\frac{1}{3}$ aromatičnih sort (Hallertau, Zateški, Star). Pokazali so mi nov tip žične kon-

strukcije, grajene po sistemu inž. Gerberja, pri kateri so drogov postavljeni 14×14 m in jih je na hektar 3-krat manj kot pri običajnih žičnicah v Belgiji. Drogov so leseni in impregnirani. Poševni so zakopani 1,1 m globoko in položeni na betonsko podlago. Pokončni drogov te podlage nimajo. Žična mreža je trapezaste oblike in izdelana iz žične vrvi $7 \times 3,2$ mm, sidra so zakopana 1,8 m globoko.

Na tej farmi imajo tudi poskus pridelovanja hmelja brez obdelave. V poskusu imajo naslednje kombinacije:

1. dosedanja metoda obdelave
2. tretiranje s paraquatom po celi površini
3. simazin + paraquat po celi površini
4. simazin v vrsti, paraquat med vrstami
5. kombinirano (simazin + obdelava) z rezjo
6. kombinirano (simazin + obdelava) brez rezi.

Zal rezultatov poskusa ni bilo mogoče oceniti, ker jim je ravno nekaj dni pred tem ne-

urje podrlo žično konstrukcijo. Po njihovih dosedanjih ugotovitvah so rezultati, ki so jih dosegli s herbicidi brez obdelave dobri, vendar je to za njihove razmere predrago. O tem so poročali tudi na zadnjem zasedanju tehnične komisije EHB v Strassbourgu avgusta letos.

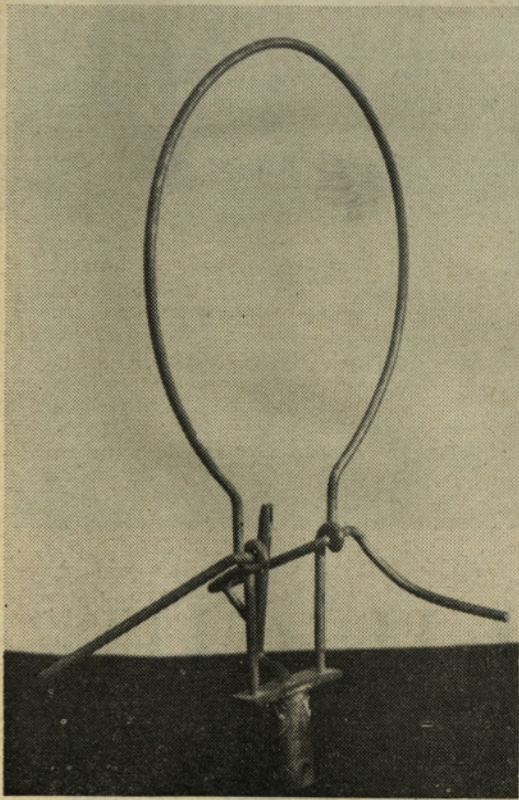
Na farmi uporabljajo vertikalni tip obiralnega stroja firme Themilco, ki ima kapaciteto 300—360 trt ali 450 kg svežega hmelja na uro. Obiralne prste ima na verigi, ki teče ob celi dolžini viseče trte od zgoraj navzdol.

Sušilnica je vertikalna, 28 m^2 površine in ventilator s kapaciteto 1000 m^3 na m^2 površine na uro. Sušilnica ima 4 lese. Naenkrat nasipajo po 900 kg svežega hmelja in ga stresa vsaki dve uri, kar pomeni kapaciteto 3,6 kg suhega hmelja na m^2 na uro, kar je precej visoka, če jo primerjamo s kapaciteto naših sušilnic. Tak način ogrevanja je v Belgiji dovoljen. Porabijo približno 0,45 l kurilnega olja na 1 kg suhega hmelja.

Transport hmelja od obiralnega stroja do sušilnice opravljajo s pomočjo tekoče verige, na katero obešajo vreče s približno 40 kg hmelja. Ta oblika transporta hmelja je enostavna, zato bi jo morali proučiti tudi v naših razmerah.

Milan VERONEK, ing. agr.

Kakšna naj bo kvaliteta polipropilenske vrvice za hmeljišča, če uporabljamo vezalnik

Vezalnik — priprava za vezanje vodil, vrvice ali žice na vzdolžne žice žične mreže

Letošnje burno in viharo poletje je povzročilo hmeljarjem mnogo skrbi tudi zaradi opore. Neugodno vreme in viharji so proti koncu vegetacije, predvsem v juliju in avgustu hmeljišča močnejše prizadeli. Nekaj žičnic je bilo podrlih, v hmeljiščih pa je ležalo na tleh, ne glede na vrsto opore, veliko več rastlin, kot smo navajeni. Lahko rečemo, da je bila letošnja preizkušnja temeljita in so se slabosti različnih opor jasno pokazale. Stroški in škoda zaradi viharnege vremena ni bila majhna. Poleg količine je bila močno prizadeta kakovost pridelka, ker nasadov takoj po katastrofi ni bilo mogoče dvigniti in obvarovati pred peronosporo.

Inštitut za hmeljarstvo, ki uvaja in spremlja v hmeljiščih trdnost novih materialov za vodila oz. oporo hmelju v žičnicah, je v letu 1971, predvsem pa v letu 1972, ugotovil večje število pretrganih opor in rastlin na tleh,

predvsem v nasadih, ki so bili opremljeni s polipropilensko vrstico.

Raziskoval je vzroke in ugotovil naslednje:

V nasadih, ki so bili opremljeni z žico 1,2 mm odstotek padlih rastlin v letu 1971 ni presegel večletnega povprečja za več kot 0,5 %, in da je v nasadih z vrstico bilo le-teh na tleh nekajkrat več. Preizkusili smo kvaliteto vrvice in pokazalo se je, da je bila delno slabše kvalitete oz. da ni bila stabilizirana tj. odporna na ultravioletne žarke in se je njena trdnost v času vegetacije kritično zmanjšala. Prva vrstica je bila italijanskega izvora, nekaj

italijanskega izvora, posebno še, če so jo na žično mrežo fiksirali — privezovali z vezalnikom za vezanje (imenovano tudi veverico ali ku-kuk). Vezalnik uporabljajo predvsem hmeljarji, ki strojno obirajo. Izogniti se želijo kaveljčkov, ki radi zaidejo v obiralne stroje in jih pokvarijo.

Pri pregledih nasadov smo ugotovili, da zaveže rezalnik vrstico na žico bolj ohlapno in z vozlom, ki ima oster pregib. Pri obremenitvi pride pri tako zavezani vrstici do večjih strižnih sil. V laboratoriju smo ugotovili, da se nosilnost vrvice, vezane z vezalnikom, zmanjša zaradi strižnih sil za četrtino. Opazovanja so tudi pokazala, da je bila vrstica za-

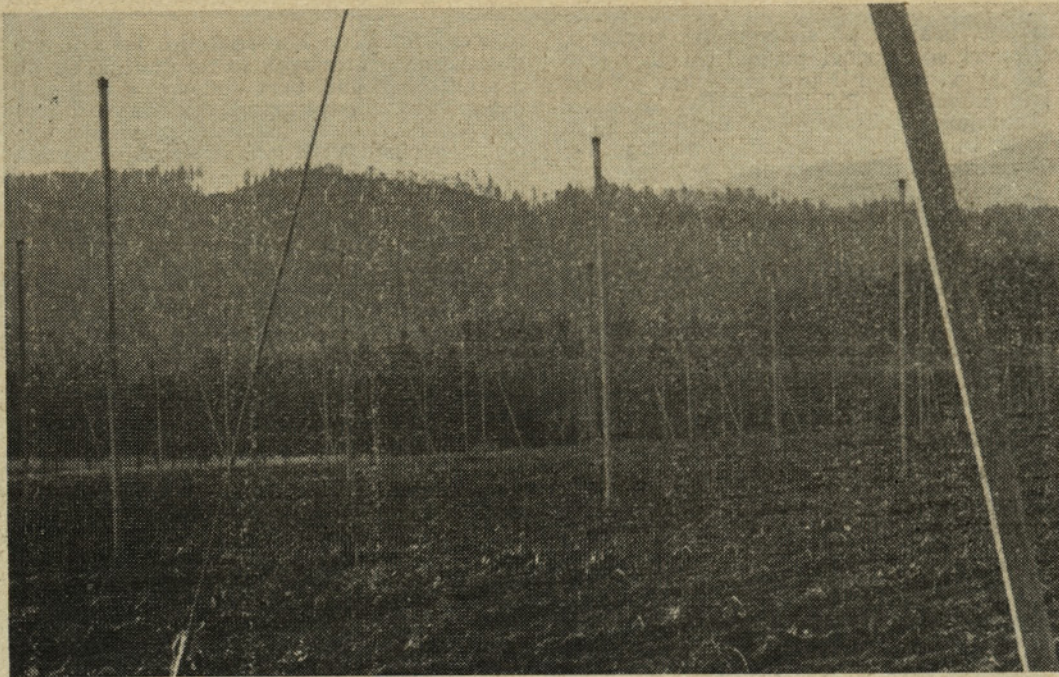
Strokovnjaki Tekstilne tovarne Grosuplje so si v vegetaciji večkrat ogledali nasade. Ob razlagi mag. Wagnerja so se živo zanimali za probleme opor za hmelj

te je bilo v rabi še leta 1972, ko smo že uvedli tudi domačo iz tekstilne tovarne Motvoz in platno Grosuplje.

Vreme je bilo poleti v letu 1972 tako vetrovno in viharo, da smo na sorazmerno mirnih področjih našli v nasadih, kjer so uporabili žico 1,2 mm tudi 10 % rastlin na tleh — 20-krat več kot v večletnem povprečju, dočim je bil odstotek padlih rastlin pri vrstici ustreznе kvalitete v mejah normale. Bolj kritično je bilo tam, kjer je bila v rabi še vrstica

radi ohlapnega vozla in zato zaradi drgnjenja po vzdolžni žici mestoma poškodovana.

Merjenje trdnosti vrvice po uporabi tj. ob koncu vegetacije je pokazalo naslednje: pri vrstici Grosuplje je bila trdnost še 25,88 kg, pri vrstici iz Italije pa 21,23 kg. Pri nestabilizirani italijanski vrstici je bila trdnost komaj

polovična. Če predpostavljamo, da končna trdnost vrvice ne bi smela biti nižja od 25 kg, vidimo, da je bila vrstica iz Italije precej slabša. K temu dodajmo še zmanjšanje trdnosti zaradi uporabe vezalnika. Trdnost vrvice pri uporabi vezalnika je lahko že kritična pri predpisani kvaliteti.

Hmeljarji, ki uporabljajo obiralne stroje in se verjetno ne bodo mogli naenkrat odpovedati uporabi vezalnika za fiksiranje vodil na oporo, se bodo morali oskrbeti z bolj trdno vrstico. Da se ob večjih sunkih vetra ne bi ponovilo stanje hmeljišč v letošnjem letu, priporočamo hmeljarjem, ki nameravajo uporabljati vezalnik, da si naročijo vrstico tipa 1000 in tako delno nadomestijo trdnost, ki se izgubi zaradi delovanja strižnih sil in ostrega pregiba v vozlu, ki ga zaveže vezalnik.

Pod vrhom žičnice je vrstica najbolj obremenjena in najdlje izpostavljena sončnim žarkom. Če ni stabilizirana se pretrga pred obiranjem

Podražitev materiala predvsem stebrov je zavrla graditev betonskih žičnic

V nasadih fižola je vrstica na vrhu dalj časa izpostavljena sončnemu sevanju zato je kvaliteta vrvice tembolj pomembna

Miljeva KAČ, dipl. ing. agr.

HERBICIDI V HMELJIŠČIH

(Nadaljevanje)

Najboljše delujejo hormonski herbicidi, če z njimi pršimo z majhnimi količinami vode, da orose rastline v kar najdrobnejših kapljicah. Običajno pa z njimi škropimo in ne pršimo zato, da preprečimo škodo, ki bi lahko nastala na sosednjih posevkih in zlasti v nasadih. Najrahljeji veter lahko odnese drobne kapljice na sosednje njive in nasade. Zlasti občutljivi za hormonske pripravke so vinska trta, vrtnine, okrasno drevje in grmovje. Pri delu s hormonskimi pripravki moramo biti izredno previdni. Tako moramo škropiti v popolnoma mirnem vremenu, hkrati pa ne smemo škropiti v vročini. Hormonski pripravki v obliki estrov so zelo hlapljivi. Hlape pa odnese tudi najrahljeje premikanje zraka. Če uporabljamo fitohormonske pripravke v nasadih, ki so za te vrste herbicidov zelo občutljivi (vinograd), škropimo z njimi polti po cvetenju ali v jeseni, ko je trta manj občutljiva za te vrste herbicidov, kot spomladi v času najburnejše rasti.

Po uporabi moramo škropilnico temeljito oprati s sodo in aktivnim ogljem, sicer pri ponovnem škropljenju — predvsem vinograda in hmeljišča — lahko uničimo del nasada.

Tudi pri skladiščenju pazimo, da hlapljivih herbicidov ne shranjujemo v istem prostoru s fungicidi in insekticidi.

V skupino herbicidov na osnovi rastnih snovi štejemo več vrst pripravkov:

Prilavke na bazi rastnih snovi uporabljamo v žitih, koruzi, na travnikih, pašnikih in nasadih. Pogosto jih kombiniramo s talnimi.

Herbicidi na bazi rastnih snovi uničujejo širokolistne plevelce, semenske in trajnice. Kljub temu da posamezni herbicidi iz te skupine delujejo na rastline na podoben način, so med njimi razlike. Najbolj blag je MCPA (deherban M); 2,4-D (deherban D) je nekoliko agresivnejši, ima pa ožji spekter delovanja. Tipičen arboricid, herbicid, ki uničuje listnate plevelce, je 2, 4, 5-T, (tormena), ki pa učinkuje tudi na nekatere trdovratne trajnice. MCPP (deherban fluid) in TBA imata širši obseg delovanja, uničujeta tudi širokolistne plevelce, kot so smolenec, kurja čreva in kamilica, ki so za druge hormonske pripravke odporni.

Posebno skupino tvorijo soli fenoksimaslene kisline MCPb in 2, 4-Db (legumer M in legumex D). Same ne kažejo herbicidnega delovanja ker pa se na nekaterih rastlinah pretvorijo v fenoksi očetno kislino delujejo kot 2, 4 D oziroma MCPA. Med rastline, na katerih se ne pretvarjajo v herbicide — 4 — spa-

dajo tudi lucerna, črna detelja in še nekatere leguminoze; zato so zanje selektivni in jih lahko uporabljamo v lucerniščih in deteljiščih ali v žitih s tem posevkom.

Delovanje herbicidov na osnovi rastnih snovi je odvisno od temperature. Zadovoljivo delovanje imajo pri temperaturi nad 12 oziroma 16° C. Nekateri med njimi delujejo tudi pri nekoliko nižji temperaturi. V vročini se proti plevelom najbolj izkažejo, je pa nevarnost za sosednje občutljive posevke tudi večja.

Tudi trave in žita niso popolnoma odporni proti fitohormonskim herbicidom. Zato moramo točno upoštevati določilo glede odmerka in jih uporabljati v času, ko so žita v takem razvojnem stadiju, da so odporna proti hormonskim herbicidom. Obvezno moramo uporabljati škropilnice z nizkim pritiskom in specialnimi šobami za herbicide, da onemogočimo nanašanje škropiva na gojene rastline.

Večino hormonskih pripravkov uporabljamo v žitih v času od razraščanja do klasenja, nekatere med njimi že v času, ko je razvitih 4—5 listov (MCPP). Prepozno škropljenje s herbicidi pa povzroča gluho klasje in lahko precej zmanjša pridelek.

(Se nadaljuje)